

ТУРИЗМ І МОЛОДЬ - 2023

МАТЕРІАЛИ

Кафедрального круглого столу
студентів та аспірантів

(м. Полтава, 15 березня 2023 року)

Полтава
2023

Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)
Кафедра туристичного та готельного бізнесу

ТУРИЗМ І МОЛОДЬ - 2023

МАТЕРІАЛИ
Кафедрального круглого столу
студентів та аспірантів

(м. Полтава, 15 березня 2023 року)

За загальною редакцією д. е. н., професора Г. П. Скляра,
к. е. н., доцента Ю. В. Карпенка

Полтава
ПУЕТ
2023

УДК 338.48-2-053.6(062.552)
Т87

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено

Редакційна колегія:

Г. П. Скляр, д. е. н., професор, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу ПУЕТ;

Ю. В. Карпенко, к. е. н., доцент, доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу ПУЕТ.

Туризм і молодь – 2023 : матеріали Кафедрального круглого столу студентів та аспірантів (м. Полтава, 15 березня 2023 року) / за заг. ред. Г. П. Скляра та Ю. В. Карпенка. – Полтава : ПУЕТ, 2023. – 82 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).

ISBN 978-966-184-440-6

У збірнику подано матеріали круглого столу, проведеного в межах науково-дослідної роботи «Проблеми функціонування та розвитку сфери туризму в умовах модернізації економіки» (держ. реєстр. номер 0117U004715), який відбувся у Вищому навчальному закладі Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Для науковців, викладачів, студентів закладів вищої освіти, усіх, хто цікавиться питаннями теорії і практики туризму.

УДК 338.48-2-053.6(062.552)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

ISBN 978-966-184-440-6

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі», 2023

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ДОВКІЛЛЯ В КОНТЕКСТІ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розвиток екологічно-орієнтованого туризму зможе позитивно вплинути на зростання економічної дохідності туристичних регіонів, покращити їх екологічний стан (за рахунок раціонального споживання та збереження природних ресурсів), а також підвищити рівень екологічної обізнаності та культури як місцевого населення, так і самих туристів.

Туризм перебуває у прямій залежності від якості довкілля. Це зумовлюється тим, що для більшості туристів оптимальним та найбільш комфортним місцем відпочинку є цнотливе довкілля, в якому відсутні (або зведені до мінімуму) шкідливі впливи підприємств, транспортних засобів.

Виникає замкнуте коло: унікальні, екологічно сприятливі природні території з найменшими показниками забрудненості приваблюють туристів, а численні (нерегульовані) кількості яких в свою чергу порушують їх природно-екологічний стан. Найбільш значимі та небезпечні з них проявляються у:

- забрудненні основних компонентів довкілля (атмосферне повітря, водні об'єкти, ґрунти);
- руйнуванні ареалів цінних видів рослин;
- деградації природних ландшафтів через будівництво розважальних комплексів та об'єктів туристичної інфраструктури;
- інтенсивному використанні водних, земельних ресурсів туристичними й відпочинковими об'єктами;
- споживанні значної кількості енергії;
- утворенні великої кількості відходів;
- ущільненні ґрунтового покриву;
- порушенні спокою представників фауни внаслідок шумового забруднення;
- зростанні кількості туристів, що відвідують вразливі природні зони;
- виникненні небезпечних природних явищ (лавини, зсуви, селі) внаслідок вирубування лісових масивів з метою проведення різноманітних форм відпочинку [2].

Інтенсивність впливів туризму на довкілля залежить здебільшого від масштабів й видів туристичної діяльності на тій чи іншій території. Звичайно, окремих турист здійснює незначний

вплив на оточуюче середовище, однак екологічні проблеми з'являються вже при збільшенні чисельності туристів. Різкі темпи збільшення кількості туристів, поява нових видів туристичної діяльності, можуть поставити під загрозу найбільш вразливі в екологічному сенсі регіони, включаючи національні парки, природно-заповідні території.

Найбільш небезпечними є впливи туризму на:

1. Рослинний та тваринний світ. Нерегульована туристична діяльність прямим чином впливає на видовий склад рослинності конкретно визначеної території (особливо це характерно для приземного шару). Проходження туристських транспортних засобів за межами доріг завдає шкоди рослинності, веде до локальної деградації трав'яного покриву і утворення значної кількості неупорядкованих доріг, що порушує красу природних територій [2; 3].

Що стосується тваринного світу, то найбільшої шкоди він зазнає від несанкціонованого полювання та рибної ловлі, які скорочують їх популяції. Браконьєрство сьогодні завдає дуже великої шкоди природі України. Часто незручності тваринам завдають не самі люди, а устаткування, яким вони користуються на відпочинку. Великої шкоди рибакам завдають розважальні швидкісні водні скутери, катери, моторні човни в районах пляжів.

2. Санітарний стан території. Сміття та відходи, які залишаються після відвідування туристами певних територій чи об'єктів, як правило створюють санітарно-гігієнічні проблеми та впливають на екологічний стан як самої туристичної території, так і прилеглих ландшафтних елементів. В першу чергу, накопичення відходів негативно впливають на якість питної води, ґрунтів, рослинності та повітря.

Для вирішення вище зазначених проблем одним із найефективніших способів може стати попередження їх накопичення, що має вираз у: постійному екологічному контролі як за індивідуальними, так і за організованими туристами, активізації еколого-просвітницької діяльності серед туристів; збільшенні кількості спеціальних баків для сміття в межах туристичних територій; збільшенні розміру штрафів для туристів у разі засмічення території; розміщенні еколого-пізнавальних, попереджувальних стендів та аншлагів; активізації волонтерських робіт і діяльності громадських організацій.

3. Атмосферне повітря. Якість атмосферного повітря є важливим індикатором здоров'я населення, придатності території для оздоровлення та лікування.

Забруднення повітря здебільшого відбувається внаслідок використання транспортних засобів під час туристичних поїздок та перевезень. Для туристичних перевезень характерними є часті зупинки, з метою огляду об'єктів екскурсії, насолоди красою природи, а також рух на незначних швидкостях, що значно підвищує обсяги викидів [2].

4. Водні об'єкти. Основним ресурсом, який використовується для відпочинку, спорту та купання, забезпечення функціонування закладів туристичного розміщення в особистих потребах відпочиваючих є водні об'єкти. Здатність водних ресурсів задовольняти туристичні потреби різна, але в основному, чим більше туристи використовують певну територію, тим більший ризик погіршення якості води. Окремі види туристичної діяльності сприяють погіршенню якісного складу водних ресурсів.

5. Ґрунт та рельєф. Вплив туризму на ґрунт може мати різний характер, який залежатиме від конкретних видів туризму, що організовуються на відповідній території. Особливо серйозно руйнується ґрунт під дією копит коней (кінний туризм, який розвинений практично на всій території України).

В Україні державне регулювання екологізацією туризму повинно реалізуватись шляхом економічного, правового й адміністративного впливу через нормативно-правові акти; державні та міждержавні стандарти; ліцензування окремих видів діяльності; державні цільові програми й плани; фінансово-податкове, грошово-кредитне, тарифне регулювання; інвестиційну, антимонопольну, соціальну, екологічну політику.

Список використаних джерел

1. Коваль А. В. Розвиток туристичної діяльності як критерій конкурентоспроможності регіону / А. В. Коваль, В. О. Бикадорова, М. М. Логвин // Сталій розвиток туризму на засадах партнерства: освіта, наука, практика : мат-ли I Міжн. наук.-практ. конф. (Львів, 31 жовтня – 1 листопада 2018 р.). – Львів : ЛТЄУ, 2018. – С. 69–72.
2. Ніколаєв К. Д. Збалансоване природокористування на прикладі екологізації туристичної галузі / К. Д. Ніколаєв, В. М. Ісаєнко, К. О. Бабікова // Вісник Кременчуцького державного політехнічного університету ім. М. Остроградського. – 2009. – № 5 (58). – С. 117–120.

3. Ніколаєв К. Д. Екологізація туристичної галузі, її роль у зменшенні впливу на біорізноманіття та навколишнє середовище / К. Д. Ніколаєв, В. М. Ісаєнко // Агроєкологічний журнал, спецвипуск. – Київ, 2009. – С. 228–232.

І. Г. Барановська, студентка гр. Тб-41;

Т. О. Старших, студентка гр. Тб-41

Науковий керівник – О. О. Тараненко, к. е. н.

ПУЕТ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Серед усіх видів туризму останнім часом значними темпами зростає популярність подієвого туризму. Цей вид туризму має низку переваг і особливостей, що забезпечує можливість його розвитку в різних дестинаціях.

До особливостей подієвого туризму належать: незалежність від чинника сезонності; невичерпність його ресурсів; події тури мають різну тривалість, залежно від тривалості подієвих заходів на яких вони ґрунтуються; виступає інструментом створення іміджу туристичних дестинацій та стратегічного планування їх розвитку; виступає каталізатором розвитку суміжних галузей і напрямів діяльності; утворює спеціалізований туристичний ринок, який має свою структуру і характерні риси розвитку; може існувати як самостійний вид туризму, а також інтегруватися з іншими видами туризму [1; 2].

Остання особливість забезпечує значне територіальне поширення подієвого туризму, оскільки для його організації можуть використовуватися події різної тематики: громадські (гастрономічні фестивалі, фестивалі та виставки квітів); мистецькі (музичні й театральні фестивалі і конкурси, кінофестивалі, фольклорні обряди, свята і фестивалі); спортивні (спортивні змагання, фестивалі, ралі, перегони і регати); культурно-історичні (театралізовані шоу, національні фестивалі і свята, карнавали); економічні і політичні (аукціони, покази мод, ярмарки і виставки, автомобільні й авіаційні салони, політичні й економічні форуми); релігійні (релігійні свята і події) [1].

В Україні більшість подій відбувається в Києві та Київській області, Львівській, Одеській і Харківській областях. Ці області мають достатньо розвинену інфраструктуру, досвід та можливості проведення різних подій міжнародного рівня. В розрізі

тематики заходів, переважна більшість подій припадає на музичні фестивалі та конкурси, гастрономічні фестивалі, національні свята та фестивалі, фестивалі кіно та театру і театралізовані заходи [3].

Подальший розвиток подієвого туризму в Україні потребує вирішення низки завдань на основі співпраці державних органів влади із суб'єктами туристичної діяльності приватного сектору, а саме: розробка актуального загальнодоступного календаря подій; забезпечення державної підтримки у формі фінансування витрат, пов'язаних з маркетинговими заходами та організацією подій; забезпечення систематичності проведення подій; збільшення пропозиції подієвих турів в асортименті туристичних підприємств; забезпечення підготовки висококваліфікованих кадрів для реалізації подієвих турів; розвиток туристичної інфраструктури та логістики для кожної події; забезпечення належної безпеки під час проведення подій [2; 3].

Таким чином, подієвий туризм є перспективним видом туризму з невичерпним ресурсним потенціалом та низкою особливостей, що сприяє підвищенню добробуту та культурного рівня населення окремих регіонів і міст. Ефективний розвиток подієвого туризму може стати інструментом промоції України на міжнародному рівні та додатковим джерелом економічних вигод.

Список використаних джерел

1. Кудінова І. П. Подієвий туризм в Україні як складова індустрії гостинності / І. П. Кудінова, Т. А. Голованьова // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2018. – Вип. 284. – С. 258–263.
2. Білоусова А. Ю. Подієвий туризм в Україні: стан та особливості / А. Ю. Білоусова, А. С. Левенкова // Virtus : Scientific Journal. – 2019. – № 34. – С. 253–256.
3. Писарева І. В. Розвиток подієвого туризму та його вплив на просування території / І. В. Писарева, О. М. Радіонова, М. Д. Приходько // Економічний простір. – 2020. – Вип. 161. – С. 104–109.

О. В. Боратинський, студент
Науковий керівник – М. З. Паска, д. вет. н., професор
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів

ЕТНІЧНА КУХНЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

Сучасний стан розвитку сфери послуг, готельно-ресторанного господарства, а також розважального бізнесу дозволяє говорити про часто вживані вирази й поняття: гостинність, сфера гостинності, індустрія гостинності тощо. Хоча в сучасній науковій літературі не існує чіткого та єдиного погляду щодо трактування останніх. Вислів «гостинність» (hospice – з французької) має тлумачення «притулок подорожніх», «благодійний дім». Дане визначення було запропоноване фахівцями HOTREC [1], адже назагал трактувалось, як відносини між гостем і господарем, де останній приймає першого. При цьому господар проявляє певну, інколи говориться про кількість, доброзичливість, включаючи приймання і розваги гостей, відвідувачів, незнайомих людей тощо.

Слід зазначити, що гостинність, як певна базова ознака людського буття, на різних етапах розвитку людства набувала специфічних етнічних рис і різноманітних форм.

Індустрія гостинності – широка категорія галузей у складі індустрії послуг, що включає послуги розміщення, послуги харчування та питні заклади, організація заходів, парки розваг, транспорт, круїзні лінії, подорожі та додаткові галузі індустрії туризму [2].

Усі визначення і трактування, які зустрічаються в сучасних напрацюваннях науковців, а також практиків, є досить узагальненими й обтічними, що вимагає їх конкретизації. Адже сфера гостинності, в усій своїй повноті, зв'язана із сферами обслуговування та сервісною, що служить базою з надання послуг у туризмі. Тобто, на думку багатьох науковців і дослідників, формується інфраструктура гостинності в безпосередньому зв'язку з подорожуванням, що досліджується, в свою чергу, в межах туризмознавства.

Характерною невід'ємною рисою «думаючої» людини є її потяг до вивчення й осягнення нового та невідомого, що сприяє

розвитку особистості, її творчого потенціалу, розширення горизонту знань тощо. Одне із завдань, яку повною мірою здатний вирішувати туризм, поєднання відпочинку з пізнанням життя, історії та культури іншого народу. Проте, культурні надбання будь-якого народу формують не лише творіння художників, архітекторів, музикантів, письменників тощо, але й нематеріальну складову, насамперед національну (етнічну) кухню.

Тема етнічного туризму (етнотуризму) з кожним роком стає все актуальнішою і привабливішою. Національна культурна спадщина та традиції окремих країн стають загальносвітовим надбанням. Тому енотуризм охоплює все новіші географічні місця на карті та все більше людей хочуть познайомитися з місцевою культурою, буквально спробувати її на смак, а також забрати з собою її частинку у виді сувенірів, найчастіше оригінально-специфічних, і зазвичай, в зоровій та смаковій пам'яті.

Останні дослідження туристичної галузі показують, що планету накрила хвиля кулінарної глобалізації. Приблизно 46 % туристів Америки та Європи здійснюють поїздки в конкретні місця, де цікава автентична (етнічна) кухня, інші різноманітні гастрономічні новинки. Характеризуючи етнічну кухню, увагу зосереджують на системі колективних представлень про харчові звички нації, що включає в себе страви та продукти, які вважаються репрезентативними для даної культури, тобто специфічні для конкретної місцевості [3].

Окрім того, традиційна автентична кухня чи не єдиний спосіб збереження самотності народу, адже під пресом техногенного прогресу та інформаційного шумовиння, з повсякдення зникають традиційні вбрання й житло, люди перестають співати пісень, розказувати казки. А так звані народні страви залишаються маркером етнічної ідентичності.

Один із важливих факторів залучення іноземних туристів до нашої країни – це національна кухня. Українська народна кухня – це особлива культурна спадщина українського народу, яка завоювала визнання у всьому світі, й може відігравати роль суттєвого фактору стимулювання туристичних потоків. Адже в кулінарному мистецтві міцно зберігаються національні особливості й традиції українського народу, що завжди будуть цікаві представнику іншої країни.

Фактично кожен терен, або ж так звана географічна локація, України має свою «коронну» страву. Згадуючи терени Полтавщини, «смакуємо» славнозвісні галушки та вареники, неймовірна кількість рибних страв дає змогу стверджувати про прилеглисть до акваторії, Закарпаття ідентифікується з бо грачем – стравою, щедро приправленою перцем і іншими спеціями, а банош й білий борщ є невід’ємною частиною карпатського регіону, тобто Івано-Франківщини. Жителі ж Волинського Полісся, особливо її північних територій, мають свою «родзинку» – мацик. Але назв цього кулінарного шедевиру набагато більше: каврук, мацік, мацьок, карух, кірух, богук тощо – українська сиров’ялена м’ясна страва, яку готують за допомогою тривалого зберігання шлунка свині, міцно заповненого м’ясом і приправленого спеціями. Страву готують у Сарненському, Вараському, Дубровицькому, Зарічненському, Рокитнівському районах Рівненської області та Камінь-Каширському районі Волинської області України.

Отже, етнічна кухня виступає фундаментальним компонентом атрибутів призначення, доповнюючи асортимент визначних пам’яток і загальний туристичний досвід, адже кулінарні тури іноді найкраще допомагають зрозуміти культуру того чи іншого народу.

Список використаних джерел

1. Лупич О. О. Формування конкурентоспроможного готельного господарства регіону [Електронний ресурс]: дис. ... к. е. н. : 08.00.05 / О. О. Лупич. – Режим доступу: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/14429>. – Назва з екрана.
2. Паска М. З. Інноваційні аспекти розробки нових видів делікатесних продуктів спеціального призначення / М. З. Паска, О. В. Радзімовська, М. Бурак // Наукові проблеми харчових технологій та промислової біотехнології в контексті Євроінтеграції: тези ІХ Міжнар. наук.-техн. конф. – Київ : НУХТ, 2020. – С. 119–221.
3. Боратинський О. Гастрономічний туризм та автентична кухня: стан і перспективи розвитку / О. Боратинський, М. Паска // Інновації, гостинність, туризм: наука, освіта, практика : зб. тез доп. ІІ Всеукр. наук.-практ. конф. мол. учених, асп. і студ. з міжнар. участю (19 травня 2022 року, м. Львів). – Львів, 2022. – С. 342–345.

*А. А. Бритвич, студентка гр. Тб-51;
І. Ю. Рогожинський, студент гр. Тб-51
Науковий керівник – О. О. Тараненко, к. е. н.
ПУЕТ*

ЧИННИКИ ТА УМОВИ РОЗВИТКУ СФЕРИ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Сфера туризму є важливою складовою економік більшості країн світу. Її розвиток здійснюється під впливом значної кількості умов та чинників міжнародного, національного та регіонального рівня. Їх врахування в розробці відповідних політик, програм і стратегій на даних рівнях є важливою умовою розвитку туризму, що разом із ефективною діяльністю суб'єктів сфери туризму здатні реалізувати потенціал даного виду економічної діяльності.

У нинішній час найбільший вплив на розвиток усіх сфер суспільного життя в Україні мають військові дії на її території. Сфера туризму зазнала руйнувань туристичної інфраструктури та туристичних об'єктів на територіях, де відбувалися активні бойові дії. Негативні економічні наслідки стосуються доходів і витрат як суб'єктів туристичної сфери, так і споживачів туристичних послуг. Окремі туристичні підприємства тимчасово змінили свою діяльність із туристичної на волонтерську. Подолання цих наслідків є першочерговим завданням післявоєнного розвитку туризму. Разом з тим, в Україні в довоєнний період залишалися низка невирішених проблем, які стримували розвиток туризму. До них належать: нерозвиненість туристичної інфраструктури, недосконалість митної та податкової систем, недосконалість управління міжнародним туризмом із боку держави; нестача інвестиційних ресурсів; висока ціна туристичного продукту на національному та міжнародному ринках; невідповідність туристичних послуг міжнародним стандартам; відсутність сучасних автотранспортних засобів для обслуговування туристичних потоків; необхідність реконструкції об'єктів туризму; недолік стимулюючих чинників для розвитку в'їзного і внутрішнього туризму; нестача кваліфікованих фахівців у туристичній індустрії; несприятливі демографічні процеси; невизначеність законодавства України щодо вільних економічних

зон; невисокі доходи внутрішніх туристів; суб'єктивний підхід до потенційних інвесторів; недостатнє фінансування [2; 3]. Вирішення цих завдань потребує комплексу заходів на основі державно-приватного партнерства.

Актуальними залишаються наслідки впливу пандемії коронавірусу на сферу туризму. Тому важливими умовами подальшого розвитку туризму є: стійкість систем охорони здоров'я до швидкого зростання кількості людей, які потребують інтенсивної терапії; медикалізація, яка спрямована на визначення соціальних проблем за категоріями хвороби; сек'юритизація, що має на меті інтегрувати нові явища навколо категорії безпеки; поінформованість про традиційні практики з охорони здоров'я в пунктах подорожей, а також про рівень безпеки таких подорожей [1].

Таким чином, сфера туризму України потребує вирішення низки завдань економічного, організаційного, медичного та демографічного характеру для ефективного розвитку у післявоєнний період.

Список використаних джерел

1. Гавдей С. Формування новітніх чинників розвитку туристичної галузі в умовах пандемії [Електронний ресурс] / С. Гавдей // Економіка та суспільство. – 2020. – № 22. – Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/133/128>. – Назва з екрана.
2. Кацемір Я. В. Дослідження зовнішніх чинників розвитку туристичної галузі України / Я. В. Кацемір // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2019. – № 34. – С. 63–66.
3. Павліха Н. В. Сталий розвиток туризму та рекреації: сучасні виклики й перспективи для України [Електронний ресурс] : монографія / Н. В. Павліха, І. О. Цимбалюк, А. Ю. Савчук. – Луцьк : Вежа-Друк, 2022. – 211 с. – Режим доступу: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20754/1/tyruzsm_2022.pdf. – Назва з екрана.

УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ У ВЕЛОСИПЕДНОМУ ТУРИЗМІ

Велосипедний туризм – це один з напрямів спортивного туризму, який ґрунтується на проходженні різноманітних туристичних маршрутів на велосипеді. Маршрут може містити різні перешкоди, що притаманні велоспорту [1].

Запорукою успішного проходження маршруту в першу чергу є ретельна і всебічна підготовка до походу, та виконання всіх правил безпеки. Під підготовкою велосипедного походу мається на увазі як підготовка самих туристів, велосипедів, іншого спорядження, так і збір інформації про особливості району походу та конкретних умов руху, які зустрінуться саме в цій місцевості.

Перед складанням маршруту треба якомога більше зібрати відомостей про район, а перед складанням графіка руху по маршруту з'ясувати про важкопрохідні для велосипеда ділянки і про шляхи підходу до цих ділянок. Усі учасники велопоходів повинні в повному обсязі знати Правила дорожнього руху і виконувати їх. Також важливо вміти складати похідну аптечку відповідно до сучасних досягнень медицини, району та сезону подорожі, індивідуальних особливостей учасників. Безпосередньо перед самим виїздом на маршрут також необхідно провести інструктаж учасників походу з безпеки руху, та техніці безпеки в різних похідних ситуаціях. Важливий підбір одягу з точки зору забезпечення безпеки велопоходів і в русі, і на бівакі.

Нещасні випадки і захворювання в велопоходах можна розділити на дві великі групи: викликані загальними причинами і обумовлені безпосередньо пересуванням на велосипеді. У свою чергу небезпека і нещасні випадки «загальнотуристського» характеру можуть бути наслідком об'єктивних чинників – суворі природні особливості району, несприятливі погодні умови, а можуть бути викликані неправильними діями самих туристів.

Одна з найчастіших причин травматизму в велопоходах – зневага загальними добре відомими правилами техніки безпеки. Треба бути завжди одягненими і мати головний убір. При наближенні грози потрібно шукати укриття, причому, якщо вона

застала в лісі або полі, велосипеди слід ставити на деякій відстані від людей. Велика кількість нещасних випадків припадає на подолання річок.

Загальновідомо вплив фізичної втоми на увагу, реакцію і координацію руху, на техніку їзди велосипедиста. Головна причина травматизму в велопоходах – знижений тонус і втрата еластичності м'язів у зв'язку з втомою, хворобливим станом велотуриста. Фізичний стан впливає на психологічний клімат в групі. При втомі знижується ініціатива, взаємодопомога, адекватність поведінки, що в свою чергу може позначитися на безпеці. Попередження перевтоми в поході – одна з головних задач по забезпеченню безпеки на маршруті. І починається це попередження на стадії передпохідних тренувань [2].

Туристська етика зобов'язує будь-яку групу туристів, незалежно від способу пересування, надавати допомогу всім іншим групам, які її потребують.

Догляд за велосипедом та його поточний ремонт – необхідна умова успішної подорожі. Щоденно на привалах велотурист повинен оглядати засіб пересування. Не слід відкладати ремонт до чергового привалу чи стоянки, тому що не усунутий вчасно дефект може стати причиною серйознішої поломки, навіть аварії. Крім індивідуальної сумки з набором предметів для дрібного ремонту, треба мати груповий набір: запчастини, невеликий молоток, плоскогубці, ручні лещата, велика викрутка, пробійник, кусачки, мастило, комплект гайкових ключів. Для ремонту камер та покришок у дорозі необхідні велоаптечка, вентильна гума, підшипники [3].

Виконання цих основних правил в поході надає туристам впевненості у собі, позитивно впливає на загальну атмосферу в групі, підсилює дух колективізму, а отже, збільшує безаварійність спортивного туристського походу.

Список використаних джерел

1. Величко В. В. Організація рекреаційних послуг : навч. посіб. / В. В. Величко. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2013 – 202 с.
2. Булашев А. Я. Спортивний туризм : підручник / А. Я. Булашев. – Харків : ХДАФК, 2009. – 115 с.
3. Грабовський Ю. А. Спортивний туризм : навч. посіб. / Ю. А. Грабовський, О. В. Скалій, Т. В. Скалій. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. – 304 с.

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПОНЯТТЯ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ

Аналіз наукової літератури засвідчує, що на сьогоднішній день немає єдиної думки щодо трактування поняття «лікувально-оздоровчий туризм». У Законі України «Про туризм» указано на існування лікувально-оздоровчого туризму як окремого виду [1], однак дефініції його не визначено. Вітчизняні науковці дають визначення лікувально-оздоровчого туризму з точки зору усталеної санаторно-курортної системи, яка зберіглася ще з радянських часів.

Н. В. Чорненька [2] вважає що поняття лікувально-оздоровчий туризм є тотожним поняттю «санаторно-курортний туризм», здійснюваний з загальнооздоровчою, лікувальною цілями; П. Р. Пуцентейло [3] тотожним поняттю «оздоровчий відпочинок», який, залежно від засобів впливу на організм людини, поділяється на клімато-, бальнео-, море-, грязелікування; І. М. Школа [4] вважає тотожним такому поняттю, як «оздоровчий туризм», до складу якого входить «відпочинок з обов'язковим профілактичним лікуванням».

Мета лікувально-оздоровчого туризму – комплексне використання природних лікувальних факторів і рухової діяльності в лікувально-профілактичних цілях. Зрозуміло, що лікувальний і оздоровчий туризм часто поєднують через споріднену мету подорожі та реалізацію цієї мети на основі використання однієї бази.

Лікувально-оздоровчий туризм поділяється на лікувальний, метою якого є власне лікування, терапія, реабілітація після захворювань, і профілактичний, спрямований на підтримку організму в здоровому стані і збереження балансу між фізичним і психологічним здоров'ям людини. Веллнес туризм, у свою чергу, може бути активним (спорт і фітнес) та пасивним (програми краси). Термін «wellness» у науковій літературі з'явився порівняно недавно та означає прекрасний стан як тіла, так і душі, релаксацію, поживлення сил організму через активну оздоровчу діяльність.

Лікувально-оздоровчий туризм має низку ознак:

1) перебування на будь-якому курорті, незалежно від захворювань, повинно бути достатньо тривалим (не менше трьох тижнів), інакше бажаного оздоровчого результату (ефекту) не досягнути;

2) лікування на курортах коштує дорого. Цей вид туризму розрахований переважно на заможних клієнтів, звичайно орієнтованих не на стандартний набір медичних послуг, а на індивідуальну програму лікування;

3) на курорти їдуть люди старшої вікової групи, коли загострюються хронічні хвороби або ослаблений організм не може справлятися із щоденними стресами на роботі і в побуті [5].

Особливостями лікувально-оздоровчого туризму є:

– тривалість перебування, що повинна становити не менше трьох тижнів, незалежно від типу курорту і захворювання, оскільки лише за такий час можна досягти оздоровчого ефекту;

– висока вартість перебування і лікування – звичайне лікування на курортах є дорогим, тому цей вид туризму розрахований на заможних клієнтів, що замовляють індивідуальну програму перебування і лікування;

– вік: як свідчить статистика, на курорти найчастіше їдуть люди старшої вікової групи, хоча останнім часом відпочинок на курортах обирають і люди середнього віку, які страждають недугами. Вибір робиться між курортами, що спеціалізуються на лікуванні конкретного захворювання, і курортами змішаного типу, що загалом зміцнюють здоров'я і сприяють відновленню сил і зняттю стресу.

Ринок лікувально-оздоровчого туризму як економічна система є сукупністю економічних відносин та інститутів, що визначають характер функціонування, взаємодії суб'єктів господарювання, які забезпечують виробництво і реалізацію лікувально-оздоровчих послуг. У соціальному аспекті функціонування санаторно-курортного комплексу обумовлено потребою людей у відпочинку, лікуванні, курортній реабілітації, відтворенні фізичних, емоційних та інтелектуальних сил [6].

У світовій туристичній індустрії у формуванні інфраструктури лікувально-оздоровчого туризму беруть участь різні підприємства: надають лікувальні послуги (санаторії, курортні клініки, спа-готелі), туристичні фірми (підприємства-посеред-

ники, що продають ці послуги) і самих туристів (відпочивальників). Залежно від цілей діяльності курорти можуть виконувати такі функції:

- санаторно-лікувальне лікування;
- медична реабілітація хворих;
- оздоровчий відпочинок і профілактика захворювань;
- культурно-лікувальна і дозвіллева рекреація [7].

Отже, можна зробити висновок, що лікувально-оздоровчий – це подорож з метою оздоровлення, лікування в санаторно-курортних установах та проведення змістовного дозвілля у курортних місцевостях використовуючи природні властивості клімату, мінеральних вод, грязі, привабливих ландшафтних та інших туристичних ресурсів.

Він поділяється на: оздоровчий туризм, розрахований на фізично здорових людей – спрямований на підтримку загального фізичного та емоційного стану здоров'я та лікувальний туризм спрямований на лікування захворювань чи реабілітацію.

Список використаних джерел

1. Про туризм [Електронний ресурс] : Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>. – Назва з екрана.
2. Чорненька Н. В. Організація туристичної індустрії : навч. посіб. / Н. В. Чорненька. – Київ : Атіка, 2006. – 264 с.
3. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємства : навч. посіб. / П. Р. Пуцентейло. – Київ : Центр учбової л-ри, 2007. – 344 с.
4. Школа І. М. Менеджмент туристичної індустрії : навч. посіб. / І. М. Школа. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2005. – 596 с.
5. Рутинський М. Лікувально-оздоровчий туризм: актуальні цілі та сучасні підходи до організації / М. Рутинський, В. Петранівський // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2012. – Вип. 29. – Ч. 1. – С. 179–189.
6. Стафійчук В. І. Рекреація : навч. посіб. 2-е вид. / В. І. Стафійчук. – Київ : Альтерпрес, 2008. – 264 с.
7. Устименко Л. М. Історико-суспільні аспекти становлення та розвитку лікувально-оздоровчого туризму / Л. М. Устименко // Питання культурології : зб. наук. пр. КНУКІМ. – 2016. – № 6. – С. 134–142.

ПОТЕНЦІАЛ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ В ЕКОЛОГІЧНОМУ ТУРИЗМІ

Наявність і різноманітність рекреаційно-туристичних ресурсів певної території впливає не лише на територіальну організацію рекреаційної діяльності та спеціалізацію туризму, а й відбивається на економічній ефективності функціонування області, бо є складовою ресурсного потенціалу господарства.

Житомирщина відноситься до потенційно привабливих для туристичних груп дестинацій. За наявністю рекреаційних ресурсів Житомирщина посідає одне з провідних місць у державі. Курортно-рекреаційні ресурси області визначаються як ефективний інструмент, що дозволяє впливати на поліпшення економічної, соціальної й екологічної ситуації. Для задоволення рекреаційних потреб населення навколо міст і селищ виділено 42 тис. га зелених зон. Наприклад, зелена зона Житомира становить 16 тис. га, 6 тис. га з яких – лісопаркова. Крім цього, у районах області створено 47 зон масового короткочасного відпочинку загальною площею 459 га та 69 рекреаційних пунктів (їх площа – 71,5 га).

Площа земель лісового фонду області перевищує 1 млн га. Показник лісистості – 31,3 %. тобто вона займає четверте місце в Україні після Закарпатської (50 %), Івано-Франківської (39 %), Рівненської (35 %) областей. Найбільшу лісистість в області мають Овруцький та Олевський райони, де вона відповідно становить 59 % та 63 %. Звичайно вважають, що основний продукт лісу – деревина, універсальна сировина, без якої в наш час не може обійтися жодне народне господарство.

Рекреаційно-оздоровчі ліси становлять 70,3 % від загальної площі лісів області, що свідчить про великий потенціал та цінність лісових масивів та дозволяє організовувати як санаторно-курортне оздоровлення, так і спортивно-оздоровчий, екскурсійно-пізнавальний відпочинок. За рахунок переважання хвойних порід в області сформувався мікроклімат, який позитивно впливає на відновлення людського організму та лікування дихальних шляхів. В області функціонує 2 протитуберкульозні санаторії «Лісова казка» (м. Коростишів), «Лісовий берег» (с. Іванівка

Житомирський р-н), які спеціалізуються на лікуванні та оздоровленні хворих на туберкульоз органів дихання та позалегеневих форм [1].

Загальний запас стовбурової деревини становить понад 200 млн м³. На кожного жителя області припадає 0,7 га лісів, по Україні – 0,2 га. Основними постійними лісокористувачами є держлісгоспи Житомирського обласного управління лісового та мисливського господарства загальною площею 796,4 тис. га та дочірні підприємства Житомирського обласного комунального агролісогосподарського підприємства «Житомироблагроліс» Житомирської обласної ради – 299,79 тис. га.

Лісистість адміністративних районів Житомирщини широко варіює, змінюючись від 69,8 % в Олевському до 6,2 % у Брусилівському районі.

В області переважають соснові ліси, які займають 59,1 % вкритої лісом площі. Дубові ліси займають 19,1 %, березові – 14,7 %, вільхові – 4,7 %, осикові – 0,9 %, інші – 1,5 %.

На території області нараховується 23 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, в тому числі: 5 – загальнодержавного і 18 місцевого значення. Загальна площа – 364,0 га. Три дендропарки займають площу 14,9 га. На державному обліку в області перебуває 3213 пам'яток, у тому числі археології – 808, історії – 2 321, монументального мистецтва – 84. До Державного реєстру нерухомих пам'яток України національного значення занесені 17 пам'яток, у тому числі пам'яток археології – 12; історії – 4 та монументального мистецтва – 1. В регіоні також знаходиться 316 пам'яток архітектури, серед них місцевого значення – 255, національного – 61. На території Житомирської області знаходиться 23 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва (5 загальнодержавного та 18 місцевого значення) загальною площею 364,0 га; більшість із них створено у минулих століттях навколо панських маєтків зусиллями української, польської, російської аристократії. Закладалися вони на лоні мальовничих ландшафтів і природних лісових масивів й займали значні площі. Великі маєтки чи чудові парки, які відвідували видатні люди того часу, ставали осередками культурного життя суспільства. На жаль, сучасні межі парків не завжди співпадають із колишніми межами садиб.

Мережа природно-заповідного фонду Житомирської області представлена 221 об'єктом, загальною площею 136,5 тис. га, які

включають: Поліський природний заповідник, природний заповідник «Древлянський», 95 заказників загальнодержавного і місцевого значення (Городницький – ботанічний заказник, Часниківський – орнітологічний; «Галове», Забарський, Червоновільський та Дідове озеро – гідрологічні, Кутне та Козява – загальнозоологічні, Плотниця та Поясківський – лісові). Досить багато й інших природно-антропогенних об'єктів, що охороняються законом. Із 27 парків – пам'яток садово-паркового мистецтва 5 мають загальнодержавне значення: Івницький, Верховнянський, Трощанський, Городницький та Новочортирський, з пам'яток природи – 2 загальнодержавне значення та 18 місцеве. Всі ці об'єкти є досить потужною базою для розвитку екологічного туризму та його спеціальних видів – кінного, велотуризму і пішохідного.

У світлі зростання популярності мисливських та фіш-турів в якості рекреаційного ресурсу виступають і заповідно-мисливські угіддя. Загальна площа наданих у користування мисливських угідь області складає понад 2 млн га, у тому числі: лісових – 915,3 тис. га, польових – 1,5 млн га, водно-болотних – 119,5 тис. га.

Не зважаючи на потужний потенціал, Житомирщина не належить до лідерів серед областей України за показниками розвитку туризму. Існує велика кількість значних перешкод, які заважають зростанню туризму в Житомирській області і відлякують потенційних клієнтів, які хотіли б приїхати у цей регіон. Окремі з цих перешкод характерні для України в цілому, інші стосуються тільки даного регіону. Зокрема, виявлено такі перешкоди: відсутність чіткої політики в галузі туризму на національному та місцевому рівнях; несформований або негативний імідж України у цілому та туристичної дестинації Житомирського регіону, зокрема, як предмета туристичного інтересу; відсутність ефективної системи сприяння туризму та відповідних рекламних матеріалів; ускладнені умови пересування (залізницею, автотранспортом); негативний імідж України та Житомирської області як місця вкладення інвестицій (високий рівень податків, високі відсоткові ставки, питання володіння землею, відсутність внутрішнього фінансування для туристичних проєктів); низька якість об'єктів проживання; низький рівень сервісного обслуговування; відсутність організованого приватного та комерційного сектора.

З метою використання різноманітного природно-рекреаційного та історико-культурного потенціалу в області розроблені науково-пізнавальні і навчальні екскурсійні маршрути, які передбачають ознайомлення з пам'ятками архітектури національного та місцевого значення, пам'ятками природи, відвідування монастирів, стародавніх городищ, експозицій краєзнавчих музеїв.

Список використаних джерел

1. Екологічний паспорт Житомирської області (2021) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eprdep.zht.gov.ua/Ecopasport%202022.pdf>. – Назва з екрана.
2. Литовченко І. В. Роль об'єктів природно-заповідного фонду в екологічному туризмі / І. В. Литовченко, М. М. Логвин // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Екогеофорум – 2017. Актуальні проблеми та інновації». – Івано-Франківськ, 22–25 березня 2017 року. – Івано-Франківськ, 2017. – С. 412–414.
3. Щабельська В. Г. Туристсько-рекреаційний потенціал Житомирської області і розвиток субрегіональної системи розселення / В. Г. Щабельська, Ю. Ю. Пологовська // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 4. Географія і сучасність. – 2015. – Вип. 19 (33). – С. 250–260.

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ПОДІЄВИЙ ТУРИЗМ»

У вітчизняній літературі підходи до визначення поняття «подієвий туризм» зумовлюються більшою мірою тим, якого підходу притримується автор у визначенні дефініції туризму. Так, зокрема, подієвий туризм розглядається як вид рекреації, ринковий сегмент, вид діяльності. Оскільки даний вид туризму є відносно новим для України, то деякі дослідники аналізують його як складову інших видів туризму. Подієвий туризм – це унікальні туристичні пропозиції, які включають не лише традиційний відпочинок, а й участь у найяскравіших світових подіях [1]. Особливість подієвого туризму, полягає у його комплексному підході і трактуванні як певної економічної системи і події, як складного соціально-економічного та емоційного чинника впливу на споживача, із сукупністю заходів щодо її організації, місця і часу проведення; з цього погляду подієвий туризм є інструментом формування і координації туристичних потоків до місця призначення [2].

Подієвий туризм включає наступні компоненти: подія (івент) як основа, інфраструктура, реклама та просування, інформаційний туристський центр, визначні пам'ятки, супутні розваги та доступність, які, у свою чергу, перебувають у постійній взаємодії з факторами довкілля. Розвиток подієвого туризму безпосередньо пов'язаний з розвитком брендингу регіону. Подієвий туризм дозволяє максимально ефективно використовувати туристські можливості регіону, об'єднуючи в єдиний турпродукт постійні (музеї, пам'ятники, культові споруди, природні пам'ятки, історичні місця) й тимчасові (події культурного, спортивного та музичного життя) туристські атракції. Подієвий туризм багатогранний і різноплановий, щорічно він поповнюється новими подієвими турами, які з випадкових переходять у розряд регулярних [3].

Івент (від англ. event – подія) – розважальне або рекламне подання, здійснюване на театральній сцені, кіно – або телеекрані, на спортивній або цирковій арені з використанням різного роду сюжетних ходів, образотворчих прийомів, світлової техніки, комп'ютерної графіки тощо. Процес, під час якого

планується, готується і створюється спеціальний захід. Як і будь-яка інша форма організації, вона охоплює оцінку, визначення, збір даних, локалізацію, управління, контроль і аналіз часу, фінансів, персоналу, послуг та інших ресурсів і об'єктів [4].

Подієвий туризм виконує такі функції: формує позитивний імідж регіону, привертає туристів, сприяє розвитку інфраструктури та реновації (відновленню) міського середовища, стимулює збільшення витрат туристів; сприяє збільшенню зайнятості населення у сферах розміщення, харчування, транспорту, відпочинку і розваг, виробництва супутніх товарів та послуг і деяких інших галузях, унаслідок чого збільшується прибуток і відбувається зростання добробуту регіону [5].

Отже, подієвий туризм – це поняття, що включає комплекс заходів щодо організації події, формування і координація туристичних потоків до місця її проведення.

Список використаних джерел

1. Бейдик О. О. Словник-довідник з географії туризму, рекреології та рекреаційної географії / О. О. Бейдик. – Київ : Палітра, 1997. – 86 с.
2. Вовк К. М. Теоретична сутність поняття «подієвий туризм» та прикладні аспекти його використання / К. М. Вовк // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2019. – № 3 (19). – С. 184–191.
3. Крупа І. М. Подієвий туризм як інструмент ефективного розвитку туристичного потенціалу Львівщини / І. М. Крупа // Культурологічна думка. – 2017. – № 12. – С. 191–198.
4. Тринчук В. В. Івентивний туризм: конспект лекцій для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 242 «Туризм» освітньо-професійної програми «Туризм» денної та заочної форм навчання / В. В. Тринчук. – Київ : НУХТ, 2019. – 118 с.
5. Кравець О. М. Подієвий туризм. особливості та роль у регіональному економічному розвитку [Електронний ресурс] / О. М. Кравець // 2019: Розвиток соціальної інфраструктури регіонів в умовах євроінтеграції: економіко-правові аспекти. – Режим доступу: <https://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/article/view/2170>. – Назва з екрана.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗАМКОВОГО ТУРИЗМУ У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Серед різноманіття сучасних тенденцій та ознак розвитку туристичної галузі варто відзначити й зростання пізнавального мотиву у туристичних подорожах, бажання туристів глибше пізнати історію своєї малої та великої Батьківщини, а також розширити свої знання про історико-культурну спадщину інших країн. Пам'ятки архітектури, які відносяться до різних історичних епох та етапів, зокрема замки і фортеці, храми і собори, міські укріплення, які займають видатне і значуще місце в українській культурі, формуванні національної свідомості та почуття гідності українського етносу, стають чи не найголовнішими туристичними магнітами відповідних територій. Вони все більше стають стимуляторами як внутрішнього так і в'їзного туризму.

Тож проблема збереження, відновлення та використання історико-фортифікаційної спадщини в Україні не втрачає своєї актуальності.

За експертними підрахунками кількість самобутніх замків, палаців, фортець та родових маєтків шляхти, які уціліли до ХІХ ст., обчислюється в нашій країні сотнями. Нажаль, націоналізація багатьох маєтків у свій час, виконавши певні соціальні завдання, шляхом відкриття в них шкіл, будинків культури, лікарень, санаторіїв, адміністративних приміщень тощо, призвела до часткового або повного руйнування всіх замкових споруд. У той же час їх вагома частка збереглася й до наших днів. Найбільша кількість замків, фортець та оборонних монастирів, придатних для пізнавального туризму, краще збереглися до нашого часу в західних регіонах нашої країни. Так, за підрахунками різних експертів приблизно 90 % всіх збережених замків і палаців держави розташовані на Львівщині, Івано-Франківщині, Тернопільщині, Волині, Закарпатті та Хмельничині [1].

З понад сотні середньовічних замків, що збереглися в Україні, 34 розташовані на Тернопільщині. Згідно з даними націо-

нального рейтингу, який провів інтернет ресурс ZruchnoTravel за допомогою експертів Асоціації індустрії гостинності України, саме Тернопільщина є лідером замкового туризму, але за станом туристичної інфраструктури посідає лише 7 місце у рейтингу областей України, які мають найкращий туристичний потенціал та докладають сьогодні чималих зусиль для його просування на внутрішньому й міжнародному туристичному ринках [2].

Для того щоб збільшити туристичний потік та привабити не лише українського, а й іноземного туриста, Тернопільська область повинна активно працювати над збереженням замкової історико-культурної спадщини та удосконаленням навколо неї туристичної інфраструктури, використовуючи різноманітні організаційно-правові та економічні механізми. Адже, регіон володіє потужним потенціалом замкового туризму, будучи в числі лідерів за кількістю пам'яток палацово-замкової архітектури, що є пам'ятками як місцевого, так і національного значення. Подолання проблеми занедбаності, напівзруйнованості та зруйнованості багатьох із них є головним завданням відродження цінних історико-культурних ресурсів регіону. У поєднанні з досконалою туристичною інфраструктурою це стане визначальною умовою зростання туристичної привабливості Тернопільської області та подальшого розвитку в ній замкового туризму.

Список використаних джерел

1. Іващенко А. В. Сучасний стан та перспективи розвитку замкового туризму в Україні / А. В. Іващенко, А. А. Масенко // Молодий вчений. – 2017. – № 3 (43). – С. 131–134.
2. Лідери внутрішнього туризму: ТОП 7 туристичних напрямів України 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zruchno.travel/ObjectSearch?ObjectType=6&Cat=17&lang=ua>. – Назва з екрана.

СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ

Вперше поняття «культурно-пізнавальний туризм» було запропоновано та розглянуто на Всесвітній конференції з культурної політики та його почали активно використовуватися з 1982 р. Під цією категорією прийнято розуміти згруповану сукупність популярних історичних, пам'ятних, географічних місць, що становлять культурне надбання регіону, країни, що є доступною до широкого кола людей при цьому веде до реалізації освітньої функції туризму.

Метою такого туризму є ознайомлення, популяризація серед населення визначних пам'яток культури (історичних, архітектурних, мистецтва) та етнічних особливостей життя народонаселення. UNESCO виділяє культурно-пізнавальний туризм в окремий кваліфікаційний вид, який має свої особливості, що відмінні від інших видів. Міжнародна рада з охорони пам'яток та історичних місць (ICOMOS) характеризує цю дефініцію як певну організовану діяльність, що несе пізнавальний, освітній та елітарний характер з поширення й роз'яснення культурної ідеї.

До об'єктів культурно (пізнавального туризму відносять пам'ятки культової, цивільної та ландшафтної архітектури, музеї, театри, виставкові зали, пам'ятники археології, сільські етнопоселення, соціально-культурний сервіс, замки, фортеці, палаци, місця пов'язані з історією та історичною спадщиною регіону, об'єкти етнографії, народні промисли й ремесла, центри прикладного мистецтва [1].

Виділяють чотири основні напрями культурно-пізнавального туризму до яких відносять [2]: історико-археологічний туризм; етнографічно-краєзнавчий туризм; архітектурно-історичний туризм; симпозиумний туризм. Тобто, знайомство з різноманітними історичними, архітектурними або культурними епохами, відвідування архітектурних пам'яток, музеїв, історичних маршрутів; відвідування фестивалів (музичних, театральних, кіно), релігійних свят, бою биків, виставок тощо; відвідування лекцій, семінарів, курсів наукової мови; участь у фольклорних фестивалях [3].

Культурний туризм має значення для самих туристів (пізнавальне, освітнє, рекреаційне тощо) і ефект для тих міст і регіонів, в яких він розвивається. Позитивне значення туризму є очевидним. Перш за все, це – економічна вигода для міст і їх жителів від інвестицій підприємств, оренди будівель, здачі приватних будинків в оренду, від продажу предметів ремесел, промислів тощо. Другий аспект – це вдосконалення якості життя жителів за рахунок реставрації або реконструкції житлового фонду, поліпшення інфраструктури поселень і територій, вирішення проблеми зайнятості мешканців [3].

На наш погляд, даний вид туризму розглядається вже не тільки як різновид туристичної діяльності, засіб створення умов для реалізації культурних потреб людини в пізнанні історії, релігії, традицій, особливостей способу і стилю життя. а й як важливий механізм управління міжкультурним діалогом, ефективний спосіб реалізації принципів державно-приватного партнерства суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел

1. Грановська В. Г. Культурно-пізнавальний туризм Херсонщини: стан та перспективи подальшого розвитку [Електронний ресурс] / В. Г. Грановська, Т. М. Стукан // Агросвіт. – 2020. – № 10. – С. 37–42. – Режим доступу: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3196&i=5>. – Назва з екрана.
2. Кравченко Н. О. Напрями екологізації туристичної індустрії України / Н. О. Кравченко // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. «Серія Економіка». – 2005. – Вип. 3 (31). – С. 72–77.
3. Орлова О. В. Культурний туризм як засіб діалогу культур [Електронний ресурс] / О. В. Орлова // Культура і сучасність. – 2009. – № 2. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Kis/2009_2/19.pdf. – Назва з екрана.

ЗНАЧЕННЯ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Зараз культурно-пізнавальний туризм має важливе значення для формування туристичних потоків та просування туристичного напрямку. Це дає можливість поєднувати відпочинок з історією та культурою, що є одним з головних завдань культурно-пізнавального туризму. Розвиток цієї галузі також впливає на створення робочих місць, підприємницьку діяльність та надходження коштів до різних бюджетів. Важливою особливістю пізнавального туризму є його мультиплікативний вплив на економіку, оскільки витрати туристів збільшують доходи не тільки туристичних фірм, а й транспортних компаній, підприємств сфери торгівлі, зв'язку та закладів сфер дозвілля.

Львівщина має значний культурний та туристичний потенціал, який був сформований складним історичним минулим та багатовіковим співіснуванням багатьох народів і релігій. Тому туристичний потенціал Львівської області є одним з можливих шляхів покращення економічного стану регіону та всієї держави в повоєнний період [1].

Збільшення туристичного потенціалу передбачає використання природних, культурних та історичних ресурсів території, а також її господарської та комунікаційної інфраструктури для підтримки різних видів туризму. Львівщина є регіоном з дуже перспективними можливостями для туризму та відпочинку в Україні завдяки:

- різноманітності туристичної інфраструктури: на території області є багато готелів, гостьових будинків, кемпінгів, кафе та ресторанів, магазинів з сувенірами та інших об'єктів, які забезпечують комфортний відпочинок для туристів;

- розвиненій мережі транспортних засобів: на Львівщині є різноманітні варіанти транспорту, що дозволяє досліджувати регіон з різних боків. Зокрема, тут можна користуватися громадським транспортом, таксі, орендувати автомобіль або велосипед, а також використовувати послуги туристичних фірм, які організовують екскурсії та інші заходи;

- наявності туристичних маршрутів: на Львівщині є безліч туристичних маршрутів, які дозволяють ознайомитися з різними визначними місцями області. Ці маршрути охоплюють як міські

центри, так і природні об'єкти та історичні пам'ятки на околицях міст та сіл регіону;

– можливості для активного відпочинку: на території Львівщини є безліч можливостей для активного відпочинку. Тут можна займатися різними видами спорту, відвідувати басейни та спа-центри, кататися на лижах, санчатах або конях, а також брати участь в різноманітних розважальних програмах та фестивалях.

Щоб посилити розвиток туризму на Львівщині, потрібно насамперед вкладати державні кошти та активніше залучати приватних інвесторів до вкладень у розвиток туризму. Інвестиції у державний і приватний капітал мають спрямовуватися безпосередньо на захист і відновлення наявних туристичних ресурсів; для модернізації та розвитку матеріальної бази туризму; на розвиток туристичної інфраструктури; на просування, рекламу та залучення до регіону якомога більше вітчизняних та іноземних туристів [2].

Реалізація передбачених заходів забезпечить зростання туристичних потоків і доходу від туристичної діяльності; збільшення зайнятості населення у туризмі та суміжних галузях; популяризацію Львівщини як території для культурно-пізнавального туризму, яка безпечна для подорожей, створить сприятливі економіко-правові й організаційні умови для участі вітчизняних та іноземних інвестицій в туристичну сферу.

Отже, розвиток культурно-пізнавального туризму є важливим для формування туристичних потоків, підтримки різноманітної інфраструктури, розвитку підприємництва та покращення економічного стану регіону та всієї держави. Львівщина має значний культурно-туристичний потенціал, який дозволяє залучати туристів з різних країн світу. Розвиток цієї галузі має мультиплікативний ефект для розвитку економіки, забезпечуючи зростання доходів різних галузей. Саме тому, важливим чинником подальшого розвитку Львівської області є культурно-пізнавальний туризм.

Список використаних джерел

1. Львівщина як перспективний регіон України для розвитку туризму та рекреації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://tourlib.net/statti_ukr/pavlish.htm. – Назва з екрана.
2. Паньків Н. Організація культурно-пізнавального туризму. Сучасний стан та тенденції розвитку в Україні [Електронний ресурс] / Н. Паньків, В. Сагайдак. – Режим доступу: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/11/2022-310-10.pdf>.

ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Полтавська область завжди славилася своєю туристичною привабливістю, адже тут вигідне географічне розташування, унікальні природні та архітектурні об'єкти, сприятливі кліматичні умови, відносно розвинена туристична інфраструктура, зокрема й лікувально-оздоровчого спрямування. Навіть попри війну санітарно-курортні установи продовжують працювати, забезпечуючи функції профілактичного оздоровлення, лікування та реабілітації.

За даними сайту «Полтавщина туристична» [3] нині на Полтавщині функціонує 15 рекреаційних комплексів (санаторії та бази відпочинку) лікувально-оздоровчого та оздоровчо-профілактичного спрямування, які також надають допомогу у відновленні організму після поранень та психологічного навантаження.

Лідером санаторно-курортної сфери регіону за всіма показниками є ПрАТ «Миргородкурорт», що об'єднує чотири санаторії – «Березовий гай», «Полтава», «Миргород», «Хорол» [2]. Основними лікувальними факторами курорту є торф'яна грязь та унікальна мінеральна вода, яка не поступається «баден-баденській», «аахенській» та «соденській». Окрім того, діяльність санаторно-курортних закладів на Полтавщині представлена санаторієм «Псьол» у Великій Багачці, санаторієм «Сосновий бір» в с. Власівка Зіньківського району, медичним центром «Нові Санжари» Національної гвардії України в Нових Санжарах, оздоровчим комплексом «Івушка» в с. Омельник Кременчуцького району, а також ще чотирма закладами у Миргороді – спеціалізованим санаторієм «Слава», медичним реабілітаційним центром МВС України «Миргород», санаторієм імені М. В. Гоголя та санаторієм «Радужний» [1].

Отже, Полтавська область має вагомий потенціал для забезпечення подальшого розвитку лікувально-оздоровчого туризму, в основі якого, перш за все, потужна природна ресурсна лікувально-оздоровча база (сприятливі кліматичні умови, власні запаси мінеральної води марок «Миргородська», «Гоголівська», «Новосанжарська», «Зіньківська», «Великобагачанська» та родо-

вище «Семеренки» торф'яних пелоїдів неподалік Миргорода). До цього варто додати вже достатньо розвинену санаторно-курортну інфраструктуру, кваліфікований персонал, транспортну доступність та практично необмежені можливості доповнення лікувально-оздоровчих програм додатковими елементами пізнавального й розважального характеру.

Перспективи післявоєнного розвитку лікувально-оздоровчого туризму в області, очевидно ще будуть базуватися й на тому, що багато людей потребуватимуть лікування і реабілітації, як фізичної, так і психологічної. Тому вже зараз потрібно вживати комплексу заходів, спрямованих не лише на збереження лікувально-оздоровчої бази, а й її розбудову, створювати нові заклади для оздоровлення, забезпечувати їх фінансування, проводити відповідні рекламні заходи. Це, в свою чергу, сприятиме збільшенню туристичних потоків до регіону, зростанню інвестицій у туристичну галузь, та надходжень до місцевих бюджетів.

Список використаних джерел

1. Карпенко Н. М. Регіональні аспекти розвитку туризму в умовах модернізації економіки / Н. М. Карпенко, Ю. В. Карпенко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки. – 2017. – № 2 (80). – С. 172–179.
2. Карпенко Н. М. Тенденції та перспективи розвитку туризму у Полтавській області в період модернізації економіки / Н. М. Карпенко, М. М. Логвин, П. В. Шуканов // Науково-практичний журнал «Економічні студії». – 2020. – № 3 (29). – С. 38–45.
3. Полтавщина туристична. Санаторно-оздоровчі заклади, бази відпочинку у Полтавській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: poltava-tour.gov.ua/page/sanatorno-kurortni-zakladi-bazi-vidpochinku. – Назва з екрана.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ

Механізм правового регулювання за галузевим напрямом впливу розмежовується за окремими сферами та галузями життєдіяльності суспільства. Однією з таких галузей, яка використовує відповідні механізми правового регулювання, є туристична галузь. Завдяки йому здійснюється організація та функціонування зазначеної галузі. Головним же призначенням такого регулювання є спонукання відповідних суб'єктів права діяти самостійно та здійснювати свої права й виконувати обов'язки в межах установлених режимів забезпечення стабільності їх функціонування. Туристична сфера є спеціалізованим галузевим напрямом у державі, яка розвивається в межах відповідного спеціалізованого правового режиму. Туристичний режим реалізується завдяки механізму правового регулювання, що забезпечує його виконання. Таким чином, механізм адміністративно-правового регулювання туристичної галузі – це система адміністративно-правових засобів, які спрямовані на урегулювання відносин у сфері туризму, із задоволення рекреаційних інтересів осіб публічними органами управління, що наділені владними повноваженнями.

Саме механізм правового регулювання та механізм забезпечення є структурними частинами туристичного режиму, що має на меті функціонування туристичної індустрії. Отже, туристичний режим – це система засобів (правових актів, організаційно-структурних формувань та організаційно-правових прийомів), які становлять систему організаційно оформлених механізмів, що спрямовані на розвиток й удосконалення туристичної сфери.

Метою туристичного режиму є забезпечення закріплених Конституцією України прав громадян на відпочинок, свободу пересування, відновлення і зміцнення здоров'я, на безпечне для життя і здоров'я довкілля, задоволення духовних потреб та інших прав; безпека туризму, захист прав та законних інтересів туристів, інших суб'єктів туристичної діяльності та їх об'єднань, прав та законних інтересів власників або користувачів земельних

ділянок, будівель та споруд; збереження цілісності туристичних ресурсів України, їх раціональне використання, охорона культурної спадщини та довкілля, урахування державних і громадських інтересів при плануванні та забудові територій; створення сприятливих умов для розвитку індустрії туризму, підтримка пріоритетних напрямів туристичної діяльності [4].

Вітчизняна туристична галузь відіграє надзвичайно важливу роль у соціально-економічному житті країни. Зростає її статус та зацікавленість держави в подальшому розвитку галузі, посилюється вплив туризму практично на всі сфери життя і діяльності людини. Прийнятий Верховною Радою України 15 вересня 1995 року Закон «Про туризм» констатує: «Держава проголошує туризм одним з пріоритетних напрямів розвитку національної культури та економіки і створює сприятливі умови для туристичної діяльності».

Держава проголошує туризм одним з пріоритетних напрямів розвитку економіки та культури і створює умови для туристичної діяльності. Також, культурно-пізнавальний туризм регулюється Законом України «Про охорону культурної спадщини». Цей Закон регулює правові, організаційні, соціальні та економічні відносини у сфері охорони культурної спадщини з метою її збереження, використання об'єктів культурної спадщини у суспільному житті, захисту традиційного характеру середовища в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь.

Об'єкти культурної спадщини, які знаходяться на території України, охороняються державою. Охорона об'єктів культурної спадщини є одним із пріоритетних завдань органів державної влади та органів місцевого самоврядування [3].

Наступний важливий закон – це Закон України «Про музей та музейну справу». Цей Закон регулює суспільні відносини у сфері музейної справи, визначає правові, економічні, соціальні засади створення і діяльності музеїв України та особливості наукового формування, вивчення, обліку, зберігання, охорони і використання Музейного фонду України, його правовий статус.

Цей Закон поширюється на всі види музеїв та заповідників у частині їх музеєфікації, а також обліку, зберігання та використання, охорони, консервації, реставрації музейних предметів, музейних колекцій та предметів музейного значення [2].

Закон України «Про природно-заповідний фонд України». Цей Закон визначає правові основи організації, охорони, ефективного

використання природно-заповідного фонду України, відтворення його природних комплексів та об'єктів.

Також, на сьогодні уряд схвалив Стратегію розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Документ розроблено з метою створення умов для забезпечення прискореного розвитку сфери туризму і курортів, перетворення її у високоефективну, інтегровану у світовий ринок галузь.

Отже, Україна стала на шлях розвитку у туристичній сфері і активно намагається залучити туристів з інших країн відвідати нашу країну. Доказ цьому є затверджена реалізація стратегії розвитку туризму та курортів на державному рівні. Вважаємо, що це правильний крок до розширення, популяризації туризму не тільки для іноземних туристів, а для самих українців, особливо після закінчення воєнних дій.

Список використаних джерел

1. Логвин М. М. Історико-культурна спадщина як чинник розвитку регіональної туристичної дестинації / М. М. Логвин, Н. М. Карпенко, П. В. Шуканов // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2019. – № 4. – С. 393–399.
2. Про музеї та музейну справу: Закон України від 29.06.1995 р. № 249/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95>. – Назва з екрана.
3. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 8.06.2000 р. № 1805ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>. – Назва з екрана.
4. Про туризм [Електронний ресурс]: Закон України від 18.11.2003. №1282-IV. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>. – Назва з екрана.

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Культурно-пізнавальний туризм є традиційним видом туризму, що виконує низку важливих соціально-економічних функцій. Він забезпечує розширення кругозору і поглиблення світосприймання подорожуючої людини за рахунок знайомства з культурною спадщиною людства. Даний вид туризму ґрунтується на використанні наявних матеріальних і духовних пам'яток та лише опосередковано залежить від розвитку інфраструктури. Тому потребує відносно менших матеріальних витрат, що особливо актуально в економічно складні часи.

Київська область належить до лідерів в Україні за туристичною привабливістю, багата на культурну спадщину, успадковану від попередніх поколінь та важливих історичних подій, епіцентром яких вона стала.

Ресурсною базою культурно-пізнавального туризму Київської області є майже 6 тис. об'єктів історико-культурної спадщини, зокрема 2 060 пам'яток археології, 1 175 пам'яток історії, та 316 пам'яток архітектури. Це давні поселення, городища, могильники, кургани, змійові вали, місця битв та історичних подій, археологічні пам'ятки, занесені до Реєстру нерухомих пам'яток, пам'ятки національного значення, серед яких більшість – це культові споруди XVI–XIX ст. Крім цього на території області знаходиться 18 пам'яток садово-паркового мистецтва та 20 науки і техніки [1].

Київ є багатим на культові споруди. В першу чергу, це Києво-Печерська лавра, Михайлівський Золотоверхий монастир та Національний заповідник «Софія Київська» й ряд інших. Ці пам'ятки мають довгу та багату історію і завжди цікавлять гостей міста. Їх територія не обмежується лише культовими спорудами, а включає в себе ще музеї, печери, дзвіниці тощо.

На Київщині збереглися безліч пам'яток матеріальної культури різних народів та навіть епох, що представляє собою не будь-який інтерес для туристів.

Серед пам'яток, що приваблюють туристів найбільше є Києво-Печерська Лавра, Золоті Ворота, Софійський собор, Золоті ворота, Георгіївський і Іонинський монастирі, Кирилівська церква (50-ті рр. XII ст.), Ільїнська церква (1692), корпуси Київської академії (XVIII — поч. XI ст.), Андріївська церква (1747–1753), Маріїнський палац (1750–1755), Кловський палац (1752–1756), Контрактовий будинок (1815–1817), Володимирський собор (1862–1882), Оперний театр (1901), Будинок Державного банку (1902–1905) та ін.

Важливою для розвитку культурно-пізнавального туризму області є підтримка державних органів влади, зокрема у Програмі соціально-економічного та культурного розвитку Київської області на 2021 рік була передбачена та реалізована активізація екскурсійних заходів для залучення максимальної кількості учнівської і студентської молоді до екскурсій для ознайомлення з пам'ятками історико-культурної спадщини і архітектури, музеями Київщини, а також забезпечена презентація туристичного потенціалу Київщини на провідних міжнародних та загальнонаціональних туристичних виставкових та ярмаркових заходах. Подальший розвиток культурно-пізнавального туризму Київської області в значній мірі залежить від оновлення мережі туристичних маршрутів та створення мобільних додатків з детальною інформацією про туристичні локації області [2].

Загалом, враховуючи тенденцію до збільшення зацікавленості внутрішнім туризмом, культурно-пізнавальний туризм має стати важливою складовою духовного розвитку українського народу.

Список використаних джерел

1. Стратегія розвитку Київської області на 2021-2027 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://koda.gov.ua/kiivshhina/rozvytok-regionu/strategiya-rozvytku/> – Назва з екрана.
2. Програма соціально-економічного та культурного розвитку Київської області на 2021 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://koda.gov.ua/kiivshhina/rozvytok-regionu/soczialno-ekonomichnyj-ta-kulturnyj-rozvytok/>. – Назва з екрана.

*І. В. Левченко, студент гр. Тб-51;
А. В. Герман, студентка гр. Тб-42
Науковий керівник – Н. М. Карпенко, доцент
ПУЕТ*

СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ГІРСЬКОЛИЖНОГО ТУРИЗМУ ТА ЧИННИКИ ЙОГО РОЗВИТКУ

Лижний туризм (гірськолижний туризм) – різновид спортивного туризму, що передбачає рух на лижних засобах пересування. Лижний туризм різноманітний: це і одноденні прогулянки по готових лижнях, і недільні переходи по засніжених цілих лісах, це і багатоденні автономні походи, складні експедиції в горах або в Антарктиді чи Арктиці, скі-тури) на гірських схилах без підйомників і гірськолижних курортів, сноубординг, сендбординг, гелі-скіінг [1].

Гірськолижний туризм належить до спеціальних видів туризму, так як є комбінованим видом туризму і включає елементи наступних видів: лікувально-оздоровчий, рекреаційний, спортивний аматорський, екологічний туризм. Гірськолижний туризм – яскраво виражений сезонний вид туризму. За створення турпродукту гірськолижний туризм відноситься до капіталомістким і трудомістким видам туризму.

Даний вид туризму має цілий ряд особливостей, що відрізняють його від інших видів. По-перше, це особливості засобів розміщення в гірськолижному туризмі. По-друге, поблизу готелів повинно бути обов'язково наявність підйомників. Ще однією з особливостей гірськолижних комплексів є протяжність трас. За ступенем складності траси діляться на зелені, сині, червоні, чорні. У гірськолижному туризмі велику роль у вартісному відношенні грає асортимент додаткових послуг: послуги інструктора, прокат спорядження, «скі» pass [2].

На думку дослідників до чинників розвитку туризму, і гірськолижного зокрема, відносять наступні:

1) фізико-географічні чинники, де особливе місце посідають ландшафтні ресурси та кліматичні умови, які здебільшого і визначають туристично-рекреаційне використання території, впливають на формування та розвиток туристичного господарства, вибір району відпочинку і подорожі;

2) суспільно-географічні чинники – це економіко-географічне розташування, стан соціально-економічного розвитку території, наявність населення і трудових ресурсів, розвиток дотичних до туризму галузей матеріального виробництва та розвиток інфраструктури;

3) соціально-економічний стан країни може мати вирішальне значення для розвитку туризму. Це добре простежуємо на прикладі країн, які постачають туристів, і країн, які їх приймають. Країни та регіони, котрі приймають туристів зазвичай володіють високим сервісним потенціалом;

4) важливим елементом інфраструктури, яка безпосередньо впливає на розвиток туризму, є її транспортна система – дорожня мережа, транспортні засоби;

5) геополітичні чинники суттєво позначаються на прийнятті рішень із організації міжнародних поїздок [3].

Отже, гірськолижний туризм на сучасному етапі розвитку є досить динамічною галуззю, яка розвивається відповідно до попиту на нього як одну із класичних форм активної рекреації та відпочинку, а також спрямований на гармонійний розвиток людини та зміцнення її здоров'я.

Список використаних джерел

1. Колотуха О. В. Спортивний туризм та активна рекреація: географія, систематизація, практика (словник-довідник) [Електронний ресурс] / О. В. Колотуха. – Режим доступу: <https://geohub.org.ua/node/959>. – Назва з екрана.
2. Про затвердження Правил безпеки з улаштування, безпечної експлуатації та утримання гірськолижних трас [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України № 1281 від 07.12.2011. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0240-12#Text>. – Назва з екрана.
3. Кузик С. П. Географія туризму : навч. посіб. / С. П. Кузик. – Київ : Знання, 2011. – 271 с.

ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ФАКТОРІВ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Процеси розвитку туризму у світі свідчать про його всезростаючу роль в економіці країн і, як наслідок, збільшенні доходів від туристської діяльності. Загальновідомі різні дані світових туристських організацій, що свідчать про щорічне зростання доходів від туристичної діяльності та позитивну динаміку зростання туристських потоків. У зв'язку з цим актуального значення набуває не тільки розвиток туристичної галузі, а й питання стратегічного управління, яке дозволяє планувати та прогнозувати розвиток туристичної діяльності, що підвищує її ефективність.

Соціальний аспект характеризується позитивним впливом феномену туризму на соціокультурну інтеграцію, взаємодію туризму й міграції. Політичний аспект характеризується здатністю мирного вирішення суперечок і конфліктів, налагодженням відносин та співіснування між націями, країнами в полікультурному суспільстві [1].

У межах регіону туризм функціонує за умов, які визначаються наявністю чи відсутністю різних чинників, властивих лише конкретному регіону. Саме наявністю факторів, що зумовлюють розвиток туризму, можна охарактеризувати стан та перспективи розвитку туристично-рекреаційних ресурсів. Існують різні підходи до розгляду та класифікацій факторів розвитку туризму. Деякі автори розглядають чинники з погляду їхнього світового впливу на туризм, до них відносяться: глобалізація, великі військові конфлікти та війни, митні та візові формальності. Інші автори схильні розглядати чинники розвитку туризму з погляду їхнього впливу формування туризму у межах країни чи регіону. До таких факторів можна віднести: політичні, стан законодавства, соціально-демографічні фактори, природно-кліматичні, матеріально-технічні, культурно-історичні, науково-технічні, залучення інвестицій, сезонність, наявність робочої сили. Чинники розвитку можна розглядати на мікрорівні, тобто з точки зору їх впливу на економіку та управління підприємством, до них належать: фактори попиту та пропозиції, організаційно-

технічні, зовнішні фактори по відношенню до організації та що впливають на її діяльність. Різні автори, формують ставлення до чинниках розвитку, зазвичай, розглядають в комплексі, бо досить важко визначити ступінь впливу того чи іншого фактора, а також знехтувати якимись із них.

Будучи складною соціально-економічною системою, туризм схильний до впливу з боку чисельних факторів, роль яких в кожний момент може бути різною. Тому їх облік об'єктивно необхідний для організації ефективної туристської діяльності.

Основними факторами розвитку туризму і підвищення його конкурентоздатності є наступні [2–4].

1. Соціально-економічні фактори: загальний рівень розвитку країни, структуру її господарства, якість життя, соціально-професійний склад суспільства, його освітній рівень, ступінь урбанізованості і мобільності населення, політичну стабільність тощо.

2. Рекреаційно-ресурсний потенціал території, який виражається у кількості і якості природних і культурно-історичних ресурсів.

3. Інфраструктурний фактор – визначається рівнем розвитку виробничої, соціальної та спеціальної туристської інфраструктури, основу якої складають засоби розміщення і транспортування туристів.

4. Фактор географічного положення (фізико-географічне положення, економіко-географічне положення (відносно головних туристських ринків), транспортно-географічне положення (приваблива транспортна доступність), і геополітичне положення (близькість до місць політичної нестабільності чи військових конфліктів).

Фактори, що впливають на розвиток туризму різні за силою дії і тривалості. Вони підрозділяються на:

- 1) зовнішні (екзогенні);
- 2) внутрішні (ендогенні).

Зовнішні фактори впливають на туризм за допомогою змін, що відбуваються в житті суспільства, і мають неоднозначний вплив на різні елементи системи туризму.

До зовнішніх факторів відносяться: природно-географічні; культурно-історичні; економічні; соціальні; демографічні; політико-правові; технологічні; екологічні.

Виходячи з теоретичних розробок, що існують на сьогоднішній момент у галузі факторів розвитку туризму, на наш погляд, фактори впливу на туризм слід розділити на три групи:

1) фактори розвитку (сприяння) туризму: природні умови, культурно-історичний потенціал, спрямованість на діловий та рекреаційний туризм, підтримка розвитку туризму з органів управління регіону; наявність транспортних зв'язків з іншими регіонами та країнами.

2) фактори стримування розвитку туризму: сезонність (кліматичний фактор), брак інвестицій, недостатній розвиток інфраструктури, конкуренція з сусідніми регіонами.

3) фактори різноспрямованого впливу на туризм – можуть бути віднесені як до тих, що сприяють, так і стримують залежно від соціально-економічного становища регіону.

Останні складають особливу групу чинників, оскільки залежно від соціальної, економічної та демографічної ситуації в регіоні, вони можуть бути віднесені як до чинників розвитку у разі приросту населення, збільшення зайнятості населення та збільшення доходів населення, так і до групи чинників стримування, у разі зменшення населення, зниження рівня його зайнятості та зниження доходів.

Підвищення соціально-економічної результативності функціонування сфери рекреації та туризму в Україні може бути здійснено за рахунок реалізації соціально орієнтованої державної стратегії розвитку, державної підтримки в'їзного, внутрішнього і соціального туризму, підвищення безпеки туризму та підтримку середнього та малого бізнесу у сфері туризму.

Список використаних джерел

1. Карпенко Ю. Громадянське суспільство в контексті розвитку інституту туризму / Ю. В. Карпенко, М. М. Логвин, Л. В. Степанова // Галицький економічний вісник. – 2021. – Т.70. – № 3. – С. 22–32.
2. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва : навч. посіб. / П. Р. Пуцентейло. – Київ : Центр учбової л-ри, 2007. – 344 с.
3. Ринки туристичних послуг: стан і тенденції розвитку : монографія / за заг. ред. професора В. Г. Герасименка. – Одеса : Астропринт, 2013. – 335 с.
4. Ткаченко Т. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія. 2-ге вид., випр. та допов. / Т. Ткаченко. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. – 463 с.

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ

Запорізька область володіє потужним оздоровчим потенціалом, основою якого є практично невичерпні природні ресурси, що мають цілющі властивості, зокрема: сприятливі кліматичні умови, протяжне узбережжя теплого моря, лікувальні грязі, джерела мінеральної води, мальовничі прибережні пейзажі Дніпра. Все це, у поєднанні із різноманітними історико-культурними ресурсами та наявною туристичною інфраструктурою, створює в регіоні хороші передумови для розвитку туристичної галузі загалом та лікувально-оздоровчого туризму, зокрема.

Курортні та рекреаційні території складають в області майже 15 % її площі. До початку повномасштабного вторгнення росії в Україну в межах Азовського узбережжя та в акваторії р. Дніпро функціонувало більше 500 оздоровчих закладів. Окрім того, в ряді районів області було створено 20 садиб сільського туризму, що розташовані в мальовничих місцевостях зі сприятливими природно-оздоровчими властивостями [1].

Також варто зазначити, що у межах Запорізької області розвідані та використовувалися мінеральні води та лікувальні грязі практично всіх відомих бальнеологічних типів [2].

Регіон вже не одне десятиліття був серед лідерів українських оздоровниць, проте у період карантинних обмежень (2020–2021 рр.), коли поїздки до закордонних курортів стали практично неможливими, набув ще більшого значення у забезпеченні рекреаційно-туристичних потреб вітчизняного споживача. Міста Бердянськ, Приморськ, смт Кирилівка та інші користувалися великою популярністю серед рекреантів та туристів, як рекреаційні зони та лікувально-оздоровчі дестинації. Але, на жаль, у зв'язку з тимчасовою російською окупацією частини території області, куди потрапили перш за все, райони, прилеглі до узбережжя Азовського моря та близькістю фронтової лінії, туристичні процеси лікувально-оздоровчого характеру в регіоні стали практично неможливими. Окупація та військові дії призвели до

руйнування вже достатньо сформованої лікувально-оздоровчої інфраструктури та «мілітаризації» природних територій і ресурсів, що мали цілющі властивості. Тому після повернення тимчасово окупованих земель та завершення військових дій потрібно буде здійснювати комплекс відновних заходів, які б дозволили і надалі ефективно та безпечно використовувати потужний лікувально-оздоровчий потенціал регіону. А паралельно з цим необхідно буде ще й удосконалювати організаційно-правові та економічні важелі регулювання рекреаційно-курортної сфери з метою забезпечення її сталого розвитку

Отже, в Запорізькій області існують всі необхідні природні ресурси для забезпечення ефективного розвитку лікувально-оздоровчого туризму, проте, їх використання є можливим лише після повної деокупації та демілітаризації її території та здійснення комплексу організаційно-економічних заходів, спрямованих на залучення інвестицій; підготовку кваліфікованих фахівців; рекламно-інформаційну підтримку, що стане стимулом до відновлення туристичної активності в регіоні.

Список використаних джерел

1. Запорізька обласна державна адміністрація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.zoda.gov.ua/article/61/kultura-i-turizm.html>. – Назва з екрана.
2. Рюміна Є. Л. Управління розвитком курортно-туристичної сфери Запорізької області / Є. Л. Рюміна // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2011. – № 2. – С. 83–87.

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Історико-культурна спадщина – це сукупність історико-культурних пам'яток, які успадковані від попередників та добре збереглися. Вони важливі як для народу, який володіє ними, оскільки демонструють особливості його розвитку у попередні епохи так і для країни, оскільки демонструють її внесок у розвиток світової цивілізації.

Україна зберегла до наших днів велику кількість історико-культурних пам'яток. Вони пов'язані з різними історичними подіями, які відбувались в межах конкретних територій, охороняються чинним законодавством та слугують основою туристичного потенціалу багатьох регіонів нашої країни. Окремі з них вже стали їх головними туристичними магнітами.

Херсонська область відома на вітчизняному туристичному ринку, перш за все, своїми сприятливими рекреаційними умовами та лікувально-оздоровчими ресурсами. У той же час варто відзначити, що цей регіон має багату історико-культурну спадщину, яка налічує більше 5 тисяч об'єктів [5]. За даними департаменту туризму та курортів Херсонської обласної державної адміністрації до першої сімки найпопулярніших та найцікавіших місць регіону можна віднести: Херсонську фортецю, башту Вітовта, антропоморфні скульптури (14 скіфських баб), Свято Григорівський Бізюків чоловічий монастир, виноробне господарство князя П. М. Трубецького, Джарилгацький маяк, Кам'янську Січ [2]. Ці пам'ятки відображають важливі періоди у розвитку нашої держави – скіфські та античні часи, період розвитку Запорізького козацтва тощо. Зокрема:

Кам'янська січ – це адміністративний і військовий центр війська Запорізького Низового, який існував на території сучасної Херсонської області протягом 1709–1711 рр. та 1728–1734 рр. Це єдина Січ запорізьких козаків, де збереглися рештки козацьких куренів, Січовий майдан, виробничі майстерні та козацький цвинтар, на якому збереглася могила видатного кошового отамана Костя Гордієнка. Саме ця пам'ятка стала основою туристичного бренду Херсонщини [4].

Олешківська Січ – це адміністративний і військовий центр Запорізького козацтва, який існував у 1711–1728 рр. Заснована

козаками на чолі з отаманом Якимом Богушем у межах Кримського ханату в урочищі Олешки. Сьогодні пам'ятка являє собою невелику за площею територію Січі. Тут встановлено пам'ятний знак – дзвін, що висить на міцних прутах, які розташовані на постаменті з каменю [3].

Царський курган Огуз – це курган скіфського царя IV століття до н. е. біля селища міського типу Нижні Сі рогоди Херсонської області. Найбільший курган причорноморського степу, був розташований біля важливого давнього перехрестя Лівобережжя, дата спорудження кургану: 330–310 рр. до нашої ери. Курган Огуз став першим в Україні, на якому після дослідження був реставрований насип. Товариство охорони пам'яток історії та культури України реконструювало насип у 1988 р. [1].

Також в Херсонській області є залишки античних городищ та турецьких укріплень, велика кількість храмів.

Окрім того, культурно-пізнавальними візитівками регіону стали: єдина в Європі природна пустеля – Олешківські піски; 100 тис. га рукотворного лісу, що вважається найбільшим у світі; гірські ландшафти посеред степу «Станіславські кручі» та найбільші в Європі безлюдні острови – Бірючий і Джарилгач.

Таким чином, Херсонська область володіє потужним потенціалом для розвитку культурно-пізнавального туризму, що, за умови припинення військових дій, повної деокупації її території та проведення комплексу відновлюваних заходів, може відіграти важливу роль в стимулюванні туристичної активності в регіоні.

Список використаних джерел

1. Болтрик Ю. В. Огуз – курган на ключовому роздоріжжі Скіфії (пошук Херсонського сліду) / Ю. В. Болтрик // Археологія і давня історія України. – 2017. – Вип. 2. – С. 66–77.
2. Грановська В. Г. Культурно-пізнавальний туризм Херсонщини: стан та перспективи подальшого розвитку / В. Г. Грановська, Т. М. Стукан // Агросвіт. – 2020. – № 10. – С. 37–42.
3. Гуржій О. І. Олешківська Січ // Енциклопедія історії України : Т. 7 : Мі-О / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. – Київ : Наукова думка, 2010. – 728 с.
4. Сайт про козаків та їх історію, «Кам'янська Січ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kozaku.in.ua/kozaku-sich/51-kamianska-sch.html>. – Назва з екрана.
5. Херсонська обласна державна адміністрація. Інформація про область [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://khoda.gov.ua/informaciya-pro-oblast>. – Назва з екрана.

СУТНІСТЬ, ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОЗНАКИ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Туристична інфраструктура – це сукупність спеціалізованих підприємств туристичного обслуговування та інших підприємств та об'єктів, комунікацій та місцевих установ, які тісно пов'язані зі сферою туризму та виконують обслуговуючу роль.

Туристична інфраструктура – це сукупність підприємств й інституцій, які є територіальним, матеріальним і організаційним підґрунтям розвитку туризму.

Туристична інфраструктура – це сукупність підприємств, установ і закладів, діяльність яких спрямована на задоволення потреб людей, котрі беруть участь в оздоровленні або відпочинку, а також шляхів сполучення і транспорту та об'єктів розміщення туристів, що забезпечують умови стабільного функціонування [1].

Різні підходи до трактування сутності інфраструктури ринку туристичних послуг зумовили застосування різних методів її оцінки розвитку туристичної інфраструктури:

перший підхід – розвиток інфраструктури регіонального ринку туристичних послуг оцінюється через сукупність її елементів, а саме кількісних показників об'єктів інфраструктури та відносних показників;

другий підхід базується на застосуванні індексів, що відображують стан інфраструктури у відношенні до базового регіону) чи до певного нормативного значення;

третій підхід базується на побудові комплексних моделей об'єктів інфраструктури, що забезпечують надання певного обсягу послуг тобто відображають здатність регіону прийняти відповідну кількість туристів за певний проміжок часу [2].

Туристична інфраструктура виконує такі функції:

1) забезпечення, функціонування та взаємодії суб'єктів туристичної сфери;

2) регулювання матеріальних, фінансових та інформаційних потоків.

Туристична інфраструктура охоплює: туристичні ресурси; суб'єктів туристичної діяльності; туристичну індустрію та туристичні послуги.

Туристична інфраструктура обумовлена перш за все тим специфічним комплексом потреб людини, який задовольняється туризмом і який має достатню мотиваційну силу, щоб спонукати сотні мільйонів людей у світі до туристичних подорожей [1]. Тобто, основним ринковим продуктом індустрії туризму є тур – програма, в межах якої реалізується мета перебування людини поза постійним місцем проживання, складена з урахуванням індивідуальних побажань, і комплекс заходів по її реалізації на відповідному якісному рівні [3].

Отже, на сьогодні не існує єдиного підходу до визначення. Однак, очевидним є те що наявність туристичної інфраструктури – ключовий чинник ефективного використання рекреаційних ресурсів в межах туристичних дестинацій.

Список використаних джерел

1. Інфраструктура туризму : конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання / укладачі: О. В. Поступна, Н. А. Леоненко. – Харків : НУЦЗУ, 2020. – 233 с.
2. Лендел О. Д. Оцінка стану інфраструктури регіонального ринку туристичних послуг / О. Д. Лендел // Науковий вісник Мукачівського державного університету, Серія Економіка. – 2020. – Вип. 1 (13). – С. 159–168.
3. Любіцева О. О. Методика розробки турів : навч. посіб. / О. О. Любіцева. – Київ : Альтерпрес, 2003. – 104 с.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Вінниччина має всі передумови для інтенсивного та ефективного розвитку культурно-пізнавального туризму, враховуючи її колоритне історичне минуле. На території цього регіону люди селилися з давніх давен. Археологи знайшли тут знаряддя праці епохи неоліту, поховання бронзової доби, залишки слов'янських поселень, що належали до черняхівської культури; пізніше тут жили племена, що входили до складу Київської Русі, Галицько-Волинського князівства. Вінницька область була створена 9 лютого 1932 р. у складі УРСР, а з 1991 р. вона є адміністративним регіоном незалежної держави Україна.

Регіон, у переважній більшості, має православну культуру, що в різні часи зазнавала польського і єврейського впливу. В області на державному обліку перебуває велика кількість пам'яток культурної спадщини, які відображають її багатомістову історію й культуру: понад 1,5 тис. археологічних пам'яток від доби пізнього палеоліту до середньовіччя, замкові комплекси XVI–XVII ст. у Буші, Барі, Озаринцях, Мурованих Курилівцях, Селищі, Хмільнику та Іванові; безліч палаців, костьолів, церков XVII–XIX ст., які збереглися у 22 районах, містах Вінниці та Могилеві-Подільському [1]. Цікавими туристсько-екскурсійними об'єктами є залишки скельних храмів – печерний храм VI–VII ст. з унікальними рельєфними композиціями і написами в розколіні скелі над річкою Бушка (с. Буша). Тут збереглися також Вежа, що входила в комплекс укріплень XVII ст., і Покровська церква з келіями (1787 р.) [2].

Отже, область має значний історико-культурний потенціал, який реалізований ще далеко не повною мірою. Для підвищення туристичної популярності регіону та подальшого розвитку культурно-пізнавального туризму доцільно:

– створити необхідні умови доступності туристичних послуг для осіб з інвалідністю, у тому числі з вадами зору, слуху

і порушеннями опорно-рухового апарату, та інших, пов'язаних з інвалідністю груп населення;

– забезпечити створення високоякісного контенту про область та її туристичні можливості з подальшим просуванням через сучасні канали комунікацій на національному та міжнародному туристичних ринках;

– здійснювати соціологічні та маркетингові дослідження для отримання об'єктивної статистичної інформації про стан справ у сфері туризму та запровадження відповідних коригувальних дій;

– здійснювати популяризацію регіонального туристичного продукту через ярмаркову, виставкову та фестивальну діяльність.

Список використаних джерел

1. Вінниччина туристична [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.vin.gov.ua/images/doc/vin/dep-ohorzdor/rozporiajenniaholovy/4.pdf>. – Назва з екрана.
2. Програма розвитку туризму у Вінницькій області на 2021–2027 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vin.gov.ua/images/doc/vin/ODA/ogoloshenia/programa-turizm2020.pdf>. – Назва з екрана.

РОЛЬ МУЗЕЙНИХ ЗАКЛАДІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПІЗНАВАЛЬНОЇ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ

Музей – це науково-дослідний та культурно-освітній заклад, створений для вивчення, збереження, використання та популяризації музейних предметів та музейних колекцій з науковою та освітньою метою, залучення громадян до надбань національної та світової культурної спадщини. Основними напрямками музейної діяльності є культурно-освітня, науково-дослідна, інформаційна діяльність, комплектування музейних зібрань, експозиційна, фондова, видавнича, реставраційна, пам'яткоохоронна робота [1].

Музеї є важливим елементом культурно-пізнавального туризму та пізнавальної рекреації, оскільки вони дозволяють відвідувачам не тільки насолоджуватися відпочинком, але й отримувати нові знання та досвід, розширювати світогляд. Відвідування музеїв може бути ключовою складовою туристичного маршруту та сприяти популяризації місцевої культури й історії. Будучи берегинями найцінніших артефактів давнини та пам'яток культури, музеї можуть відігравати роль так званих «туристичних магнітів», які приваблюють відвідувачів з інших регіонів та країн, чим сприяють розвитку регіональної та національної туристичної галузі.

У сучасному світі музеї також можуть використовуватися як центри освіти та наукових досліджень, де проводяться конференції, лекції та інші заходи, що сприяють взаємодії між науковою та культурною спільнотою і сприяють розвитку не лише культурно-пізнавального, а й ділового та освітнього туризму.

Як приклад, розглянемо роль деяких музеїв Миколаївської області. Одним з найбільш відомих музеїв Миколаївщини є Миколаївський обласний краєзнавчий музей. Він знаходиться в центрі міста Миколаєва та пропонує відвідувачам експозиції з історії області, зокрема періоду Запорізької Січі. Також у музеї є постійні експозиції з археології, етнографії, мистецтва та інших напрямів [2].

Ще один цікавий музей – Військово-історичний музей у м. Очаків, який було відкрито у 1972 р. У музеї зібрана значна

колекція військової техніки, зброї, амуніції та інших експонатів, які свідчать про історію української військової справи. Тут можна побачити танки, автомобілі, важку артилерію, а також зброю, військові форми та уніформи різних часів. Крім того, музей пропонує відвідувачам екскурсії та програми, які допомагають краще зрозуміти історію військових подій і показують важливість збереження мирного життя. Також, музей регулярно проводить тематичні виставки та заходи, присвячені відзначенню різноманітних військових свят і подій [3].

Також у Миколаївській області є кілька музеїв-заповідників, де відвідувачі можуть побачити природні та історичні пам'ятки області. Наприклад, природний заповідник «Сланецький степ». Заповідник є найбільшою ділянкою цілинного степу у Північно-Західному Причорномор'ї. З-поміж безмежних розораних полів – це справжня оаза живої природи, де мальовничі балки та рівнини є домішкою для безлічі представників рослинного і тваринного світу [4].

Отже, можна сказати, що музейні заклади відіграють важливу роль у забезпеченні пізнавальної рекреаційної діяльності та культурно-пізнавального туризму. Вони є не лише місцем збереження історичної спадщини та культурних цінностей, а й важливим фактором розвитку освіти, культури і туризму. Музеї допомагають підвищувати культурний рівень населення та розширювати кругозір людей, викликаючи у них інтерес до історії та культурного досвіду, сприяють зростанню туристичної активності у регіоні, що загалом позитивно впливає на його соціально-економічний розвиток.

Список використаних джерел

1. Про музеї та музейну справу: Закон України від 29.06.95 р. № 249/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 25. – С. 1.
2. Миколаївський обласний краєзнавчий музей. Історія музею. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.museum.mk.ua/promuzej/istoriya-muzeyu>. – Назва з екрана.
3. Миколаївський обласний краєзнавчий музей. Військово-історичний музей ім. В. О. Суворова м. Очаків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.museum.mk.ua/2016-01-25-15-13-20/vijskovo-istorichnij-muzej-im-v-o-suvorova-m-ochakiv>. – Назва з екрана.
4. Природний заповідник «Сланецький степ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://wownature.in.ua/parky-i-zapovidnyky/pryrodnyy-zapovidnyk-yelanetskyu-step/>. – Назва з екрана.

ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ

Одеський регіон, не дивлячись на воєнні дії, зберігає високий потенціал розвитку пляжного відпочинку, історично-культурних місць та лікувального туризму. В Одеському регіоні різноманітні туристичні послуги надають 264 туристичні фірми, якими розроблені та реалізовані понад 100 туристсько-екскурсійних маршрутів.

На туристичному ринку виділяють такий сегмент як «Експерсії по Одесі та її передмістям», що включає близько половини всіх туристично-екскурсійних маршрутів Одеського регіону. За представленою тематикою експерсій, а також популярності маршрутів у туристів отримали розвиток пізнавальний та історико-культурний, а також ландшафтно-екологічний, спортивний, екстремальний, розважальний туризм. Але можливості залучення нових потоків туристів обмежені недостатнім рівнем розвитку туристичної інфраструктури. Серед рекреаційних об'єктів виділяються Ізмаїльська фортеця, придунайські озера Каргал і Кугурлуй, Дунайський біосферний заповідник, система вулиць-каналів м. Вилкове та інші. Північно-західна частина Одещини характеризується недостатнім рівнем рекреаційного освоєння, але тут є об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення («Савранський ліс», «Михайлопільський заказник»), пам'ятки ландшафтно-паркового мистецтва («Бендзарський ліс», «Кардамичівський парк» та ін.), пам'ятки археології, архітектури, які можуть стати об'єктами пізнавального, екологічного та історико-етнографічного туризму.

Для відновлення та активізації післявоєнного круїзного туризму в Одеській області потрібно створення комфортних умов з прийому іноземних туристів, для цього необхідно покращувати технічні та інфраструктурні можливості прийому та обслуговування круїзних суден, розвивати та відновлювати міську інфраструктуру (аеропорти, якісні дороги, місця для паркування експерсійного автотранспорту), сприяти якісній та

безпечній організації берегового та екскурсійного обслуговування суден у портах заходу. Відтак для реалізації проєктів, спрямованих на розвиток інфраструктури міста Одеси та порту, пасажирської інфраструктури надавати податкові пільги для інвесторів.

Чорноморський регіон завжди мав великий потенціал для розвитку круїзного туризму. У той час як круїзна галузь відчуває потребу в нових маршрутах і портах, Одеському регіону є, що запропонувати.

У довоєнний час пасажирський комплекс був здатен одночасно приймати п'ять теплоходів на причалах загальною довжиною 1 370 м. Глибина порту поблизу причалів варіюється від 9,5 до 11,5 м. Фарватер і портові споруди дозволяють приймати теплоходи довжиною до 300 метрів. Одеський морський торговельний порт надає послуги з бункерування пасажирських суден, забезпечуючи їх паливом високого очищення. Питна вода, що подається на судна, береться з артезіанських свердловин, що гарантує її чистоту. У будівлі морського вокзалу розташовані ресторани, офіси туристичних агентств, банків, пошти та ін. Тут можна придбати залізничні і авіаквитки в усі країни світу.

Єдине місто в Україні, побудоване на рукотворних островах це Вилкове. Місто, створене лиманами, розташоване в гирлі Дунаю, це останнє поселення на берегах цієї річки. Воно знаходиться в оточенні Дунайського біосферного заповідника. Вилкове подібно Алясці в Сполучених Штатах Америки має «відірвану» територію адміністративно підпорядковану Вилківській міській раді – це острів Зміїний. Острів Зміїний знаходиться в Чорному морі, відстань від міста Вилкове до острова 52 км. Одеське обласне комунальне підприємство «Острівне» організувало групові тури на острів Зміїний.

В Одесі в акваторії центрального пляжу Ланжерон знаходиться незвичайний історичний музей під водою. Його заснував водолаз МНС Сергій Зятиков у квітні 2012 року. Всі експонати розташовані під водою на глибині до десяти метрів на відстані трьохсот метрів від берега. Одеський підводний історичний музей був створений насамперед для гостей міста та одеситів, небайдужих до дайвінгу, але цей музей став актуальним не тільки для одеситів, а й для всіх туристів.

Рекреаційний дайвінг-туризм стрімко набирає обертів по всьому світі, і кожен літній сезон музей відвідували сотні дайверів – як українських, так і іноземних. Підводна експозиція – чудова нагода провести активний відпочинок. Музей став улюбленим місцем стоянки прогулянкових яхт, в програмі яких є підводне плавання. Музей відкритий для вільного відвідування протягом усього літнього сезону. Він доступний не тільки досвідченим дайверам, але і новачкам.

Відомим місцем в Одесі є міський сад – сквер, розташований у центрі міста Одеси, на Дерибасівській вулиці. Найстаріший парк міста, закладений Феліксом Де Рібасом (брат засновника Одеси Хосе де Рібаса) у 1803 році, якому належала відповідна ділянка міської землі в центрі міста. Оскільки Фелікс де Рібас не мав належних коштів для утримання саду, він безкоштовно передав його на баланс міста.

Літній відпочинок на курортах Одеської області завжди був популярним серед українців. Найпопулярнішим курортом є селище Затока. Невелике селище в 65 км від Одеси стає місцем паломництва тисяч туристів. Курортний сезон починається в середині травня і триває до вересня.

Унікальним курортом в регіоні є Сергіївка. Це місце особливо тим, що лиман з цілющими грязями розділяє селище на кілька частин. Зокрема, основна частина Сергіївки розташована на материковій частині. Тут побудовані готелі, кафе, санаторії тощо. Щоб дійти до берега моря треба пройти «кілометр здоров'я». Так називають відстань через міст, який розтягнувся через лиман до самого моря. Якщо у туриста немає бажання ходити пішки, то до моря можна дістатися на катері.

У туристичному господарстві Одеського регіону накопичилось багато проблем, які потребують вирішення після закінчення військових дій. Необхідно узгодження організації та розвитку сучасного туризму із сучасними принципами планування території для збереження різноманіття і цілісності туристичних ресурсів, їх раціонального використання, охорони культурної спадщини та доквілля розвитку туризму, але попри все це Одеський регіон має великий потенціал та може і далі існувати та прогресувати в туристичній сфері. Туристичний потенціал формують сучасний туристичний сервіс, адекватна система логістики і якісна інфраструктура.

Список використаних джерел

1. Герасименко В. Г. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за ред. проф. В. Г. Герасименка. – Одеса, 2016. – 262 с.
2. Коваль А. В. Розвиток туристичної діяльності як критерій конкурентоспроможності регіону / А. В. Коваль, В. О. Бикадорова, М. М. Логвин // Сталій розвиток туризму на засадах партнерства: освіта, наука, практика : мат-ли І Міжн. наук.-практ. конф. (Львів, 31 жовтня – 1 листопада 2018 р.). – Львів: ЛТЄУ, 2018. – С. 69–72.
3. Туристична Одеса [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.odessatourism.org/ua/tour/guides>. – Назва з екрана.

МОЛОДІЖНИЙ ТУРИЗМ ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

Дитячий і молодіжний туризм, як види (форми) туризму виділені у класифікаціях всіх науковців, Законі України «Про туризм» та у статутах Всесвітньої туристичної організації. Відмінності у класифікаціях пов'язані із використанням різних підходів – соціально-економічного, демографічного, педагогічного, спортивного. Найбільш широка диференціація у В. К. Кіптенко: виділені такі категорії туристів, як діти, що подорожують з батьками, молодь у віці від 15 до 24 років, відносно молоді туристи з 25 до 44 років, активні люди середнього віку (45-Аналогічно схоже класифікують рекреантів М. П. Кляп та Ф. Ф. Шандор, виокремлюючи дітей (1–18 років), молодь (з 18 до 30–35 років), туристів середнього віку (від 35 по 55 років) та туристів «третього віку» (люди старші за 55 років). М. П. Крачило відрізняє дитячий, молодіжний та туризм дорослих людей (або туризм «третього віку»). Хоча інші науковці до туристів «третього віку» відносять пенсіонерів та людей старше 60 років. С. П. Кузик, відповідно до віку подорожуючих, виділяє такі форми туризму, як дитячий (особи шкільного віку); молодіжний (16–24 років), дорослий (інші вікові групи), туризм «третього віку», куди належать пенсіонери [4].

За, молодь – молоді особи – особи віком від 14 до 35 років, які є громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах. Тоді, молодіжний туризм можна трактувати як тимчасові виїзди (подорожі) громадян віком від 14 до 35 років з постійного місця проживання тривалістю не більше ніж півроку з метою відпочинку, навчання, вивчення інших культур, отримання життєвого та професійного досвіду в країні (місці) тимчасового перебування. Основними видами туризму для молоді зазвичай виступають: розважальний, освітній, активний і пізнавальний. Окре-

мого законодавчого документа, що регулює молодіжний туризм, не існує, проте два документи мають найбільший вплив. На жаль, більшість молодіжного туризму в Україні здійснюється в рамках самодіяльних турів, що не дозволяють повністю розвиватися туристській інфраструктурі на місцях і не приносять великих доходів до місцевих бюджетів. Тому першочерговим завданням у розвитку молодіжного туристського руху в Україні має стати визначення цільових функцій і розробка перспективних напрямів, що дозволяють розкрити можливості спеціалізованих туристських продуктів, орієнтованих молодіжну аудиторію. З юридичної точки зору більш обґрунтованим виглядом є освітній туризм, що зокрема реалізуються в рамках молодіжних освітніх форумів. Молодіжні форуми поєднують у собі такі види туризму як освітній, пізнавальний, розважальний та активний. Організацією подорожей молоді займаються численні міжнародні організації, які всіляко сприяють розвитку молодіжного туризму. Основні завдання таких організацій: всіляко сприяти розвитку міжнародного молодіжного туризму у світі, викликати інтерес до подорожей якомога більшої кількості молодих людей, забезпечити індустрії молодіжних подорожей державну підтримку, захищати права молодих людей на відпочинок, розвивати співпрацю з транспортними компаніями та засобами розміщення для встановлення спеціальних цін для молоді. Основною аудиторією молодіжного туризму варто вважати молодь віком від 18 до 35 років, оскільки від 14 до 18 років молода людина не може повною мірою вважатися самостійним туристом [5].

Основними проблемами для молодіжного туризму можна вважати: дорожнеча туристських послуг та турів; незначні преференції молоді на транспортні квитки; відсутність єдиної бази та чинної в масштабах країни моделі організації центрів, фестивалів, клубів, молодіжних шкіл, конференцій, турбаз та таборів молодіжного туризму; значна кількість молодіжних туристських об'єктів відпочинку перебуває у зношеному стані та простояє незадіяним; практично відсутні сучасні цілорічні міжнародні студентські туристичні центри у регіонах; практично відсутня міжрегіональне взаємодія та обмін досвідом у сфері молодіж-

ного туризму у регіонах. Розвиток молодіжного туризму можливий і доцільний у різних напрямках, таких як розважальний, подієвий, екскурсійно-пізнавальний, екстремальний, освітній, пляжний, спортивно-оздоровчий. Також слід виділити такі види діяльності молоді, як відпочинок та навчання у профільних таборах, відвідування екскурсій, участь у туристських змаганнях та заходах, екстремальних видах діяльності у природному середовищі (реалізація програм зі спортивного туризму, альпінізму, скелелазіння, спортивного орієнтування, рафтингу тощо).

У всіх класифікаціях туристів, в залежності від їхнього віку, дитячий та молодіжний туризм виділяється як окрема категорія туристів. Це означає певну зацікавленість у вивченні цих видів туризму та їх суспільну та економічну значимість.

Список використаних джерел

1. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму : підручник / В. К. Кіптенко. – Київ : Знання, 2010. – 502 с.
2. Колотуха О. В. Дитячо-юнацький туризм в Україні як територіальна соціально-економічна система: проблеми та перспективи розвитку : дис. ... к. геогр. н. : 11.00.02 / О. В. Колотуха. – Київ : НАН України, Інститут географії, 2004. – 257 с.
3. Логвин М. М. Історико-культурна спадщина як чинник розвитку регіональної туристичної дестинації / М. М. Логвин, Н. М. Карпенко, П. В. Шуканов // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2019. – № 4. – С. 393–399.
4. Мельнійчук М. М. Молодіжний та дитячий туризм: сутність та класифікація за віком / М. М. Мельнійчук, В. О. Зейко // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Геологія. Географія. Екологія». – 2016. – Вип. 44. – С. 118–122.
5. Про основні засади молодіжної політики [Електронний ресурс] : Закон України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>. – Назва з екрана.

ПЕРСПЕКТИВИ ПІСЛЯВОЄННОГО РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО (ЗЕЛЕНОГО) ТУРИЗМУ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Сьогодні туризм є не лише способом відпочинку і проведення дозвілля, а й одним із вагомих джерел наповнення бюджетів регіонів. Однією з форм туризму – сільський зелений туризм – перспективний напрям у туристичній галузі.

Туризм – важлива галузь для економіки країни, оскільки дає дуже багато робочих місць для людей, залучених до супутніх сфер. Саме тому в Офісі президента зараз працюють над планом післявоєнного поновлення пріоритетних напрямків.

Екологічний туризм має рекреаційні і пізнавальні цілі та покликаний сформувати у суспільства свідомість щодо охорони та раціонального використання природних ресурсів, донести необхідність та важливість захисту навколишнього середовища. Він набуває усе більшого поширення у сучасному світі, проте в Україні екологічний туризм перебуває на початковій стадії розвитку.

Екотуристичні мандрівки організуються переважно на самодіяльному рівні, комерційна діяльність у цьому напрямку лише зароджується. Слід зазначити, що Львів володіє прекрасними екотуристичними ресурсами, які слід ефективно використовувати в туристичній діяльності.

Актуальність розвитку екологічного туризму набуває дедалі більшого значення, тому що саме ця галузь може бути перспективним напрямом розвитку туризму. Сільський зелений туризм для України є новим напрямом у туристичній галузі. Суть якого полягає не лише у відпочинку в сільській місцевості, а й у збереженні та відновленні природи.

Саме Львів стане «вхідними воротами» держави, коли Україна переможе у війні. Тому досвід, напрацьований Львовом, знадобиться іншим українським містам.

Львівська область – адміністративно-територіальна одиниця на заході України. Є однією з трьох областей історично-культурного регіону Галичина, частиною Карпатського євро регіону. Одна з найрозвиненіших областей держави в економічному, туристичному, культурному та науковому напрямках.

Львів знову став туристичним хабом, яким уже декілька років не був. Багато громадян України, які хочуть поїхати за кордон, прямують до Львова.

Львівщина – одна із областей України, що має усі передумови для післявоєнного розвитку сільського зеленого туризму: розташована в трьох природних зонах, потужний туристично-рекреаційний потенціал території, зокрема природно-кліматичні, історико-культурні та етнічні туристичні ресурси, зручне географічне розташування.

Львів завжди по-особливому приваблював туристів, був містом-магнітом. У стратегії міста туризм був одним з ключових пунктів розвитку. Проте з початком війни туризм в Україні і у Львові помітно видозмінився. Туристами стали журналісти та волонтери.

Сільський зелений туризм у Львівській області наразі розвивається нерівномірно. Найбільше сільських садиб, які є невід’ємною складовою частиною розвитку цього виду туризму, розташовано у південній та південно-східній частині області.

Щодо центральної та східної частини Львівської області сільський туризм майже не розвивається, оскільки відсутні сільські садиби.

Причинами цього є низка чинників: географічне розташування та туристичний потенціал районів (передгірські та гірські адміністративні райони мають потужніші туристичні ресурси, що відповідно є більш привабливими для туристів); відсутність достатньої реклами та сприйняття деяких районів як промислових, незважаючи на їхній туристичний потенціал; недосконала соціальна інфраструктура та непоінформованість сільського населення про перспективність розвитку сільського зеленого туризму в їхньому районі; недосконала законодавча база та слабка державна підтримка.

Для ефективного відновлення та підтримання розвитку сільського зеленого туризму в післявоєнний період у Львівській області необхідно проводити активну державну підтримку розвитку зеленого туризму збільшенням грошових потоків та надходженням зарубіжних інвестицій, урегулювання законодавчої бази у цій сфері, популяризування серед сільських жителів, проведення навчання та тренінгів для власників садиб, активна промоція Львівської області, організація фестивалів та майстер-класів.

Першочерговим завданням стратегічного планування є формування туристичної політики. Це пов'язано з тим, що туристична політика грає головну роль у визначенні напрямку розвитку туризму і доведенні його у відповідність з потребами та інтересами попиту. Створення системи менеджменту туристичної політики є найважливішим фактором планування туризму. Туристична сфера, хоча і дуже повільно, але починає нарощувати свої показники. Регулювання туристичної діяльності має поєднувати в собі саморегулювання, що базується на законах вільного ринку, а також державне регулювання в особливо важливих питаннях.

Таким чином, Львівська область володіє достатньо сильною еколого-туристичною базою для популяризації та розвитку екотуризму у післявоєнний період. І саме екологічний туризм може забезпечити іноземні надходження коштів на підтримку охоронних програм, догляд парків, на розвиток еколого-пізнавального спрямування.

Список використаних джерел

1. Коваль А. В. Розвиток туристичної діяльності як критерій конкурентоспроможності регіону / А. В. Коваль, В. О. Бикадорова, М. М. Логвин // Сталій розвиток туризму на засадах партнерства: освіта, наука, практика : мат-ли I Міжн. наук.-практ. конф. (Львів, 31 жовтня – 1 листопада 2018 р.). – Львів : ЛТЄУ, 2018. – С. 69–72.
2. Вишневський В. І. Екологічний туризм : навч. посіб. / В. І. Вишневський. – Київ : Інтерпрес ЛТД, 2015. – 140 с.
3. Каднічанський Д. А. Стан та перспективи розвитку зеленого туризму у Львівській області / Д. А. Каднічанський, Т. Б. Завадовський, М. Я. Каднічанська // Географія та туризм: науковий збірник. – 2018. – № 43. – С. 73–82.
4. Вишневський В. І. Ресурси екотуризму: основні поняття та визначення / В. І. Вишневський // Географія та туризм. – 2012. – Вип. 18. – С. 19–24.

СІЛЬСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ: СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ

Поняття сільського зеленого туризму в Україні відносно нове, хоча відпочинок у сільській місцевості як такий використовувався впродовж століть. В основному це були відомі письменники, художники, артисти та політики. Розвиток сільського зеленого туризму змушує громади приділяти більше уваги благоустрою сіл, реформуванню транспортної інфраструктури, відновленню роботи місцевих закладів культури, забезпеченню екологічної чистоти довкілля і вирішенню загальних соціально-економічних проблем села за рахунок додаткових надходжень до бюджету місцевих органів влади [1].

Перша група науковців при трактуванні даної категорії зосереджують на увагу на місці здійснення туристичної діяльності та послугах які надаються на місці. Зокрема, зазначають, що сільський туризм базується на сільських будинках чи фермах або загалом у сільській місцевості, але не включає відпочинок на особливих рекреаційних територіях, таких як національні парки, лісові зони тощо [2]. Сільський туризм передбачає розвиток туристичних шляхів, місць для відпочинку, сільськогосподарських і народних музеїв, а також центрів з обслуговування туристів з провідниками та екскурсводами [3]. Даний вид туризму спрямований на задоволення оздоровчих, естетичних та пізнавальних потреб послугами сільського туризму, яка охоплюють: проживання в затишних приватних садибах; харчування на замовлення екологічно чистими продуктами; знайомство з історією краю; походи за грибами і ягодами; участь у народних обрядах, святах; катання на човнах і конях; участь у сільськогосподарських сезонних роботах [4]. За визначенням Співки сприяння розвитку сільського зеленого туризму, це вид туризму, що передбачає відпочинок у сільській, курортній чи природоохоронній місцевостях, який вимагає належно облаштованих приватних садиб і відповідної інфраструктури.

Друга група науковців при трактування даної категорії звертає увагу на етнокультурному аспекті. Зокрема, позиціонують його як знайомство з місцевим побутом в агрооселях, вивчення народних свят та традицій, участь у фольклорних заходах,

організації подорожей вихідного дня [5]. Характеризують сільській зелений туризм як відпочинок у сільській місцевості, який характеризується тим, що відвідувачі занурюються в сільський спосіб життя і знайомляться з місцевими звичаями, господарі в свою чергу надають туристу-відвідувачу повний комплекс якісних туристичних послуг [6]. Зазначають, що головна мета сільського зеленого туризму – сформуванню новий туристичний продукт, що виходить за рамки традиційного уявлення про туристичну пропозицію, і має враховувати природну, історико-культурну специфіку регіонів, а також більш істотно урізноманітнює традиційні пропозиції країни [7].

Третя група науковців розглядають сільський зелений туризм з економічної точки зору, засад сталості. А саме, що сільський зелений туризм є видом соціально-економічної діяльності сільських мешканців, що відповідає вимогам екологічних стандартів, спрямований на сталий розвиток сільських територій з метою забезпечення добробуту громадян та досягнення морально-психологічних цілей споживачів внаслідок отриманої туристичної послуги [8].

Отже, сільський зелений туризм – це вид туризму, сфера підприємництва, зайнятості населення та гостинності, що передбачає надання туристичних послуг у межах сільської території, пов'язаних з задоволенням рекреаційно-пізнавальних потреб рекреації з урахуванням засад сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Зелений туризм. Як відкрити зелену садибу. Методичний посібник на допомогу клубним працівникам та представникам туристичної галузі/«ДОНМЦК» / [укладач. Лимаренко В. М. Гладков Ю. О.] – Краматорськ, 2020 – 32 с.
2. Дармостук Д. Г. Тенденції розвитку зеленого туризму в Україні [Електронний ресурс] / Д. Г. Дармостук // Теорія та практика державного управління. – 2017. – Вип. 2. – С. 138–144. – Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2017-2/doc/3/04.pdf>.
3. Транченко Л. В. Сільський туризм як перспективний напрям зайнятості на селі / Л. В. Транченко // Економічний форум. – 2014. – № 3. – С. 104–110.
4. Михайлюк О. Л. Перспективи розвитку сільського (зеленого) туризму в Одеській області / О. Л. Михайлюк // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – 2013. – № 2 (181). – С. 132–140.

5. Булах Т. М. Сільський туризм як перспективний напрям для соціально-економічного розвитку села / Т. М. Булах // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 11. – С. 143–147.
6. Рутинський М. Й. Сільський туризм : навч. посіб. / М. Й. Рутинський, Ю. В. Зінько. – Київ : Знання, 2006. – 271 с.
7. Габа М. І. Сільський зелений туризм – перспективний вид туризму для реформування економіки України / М. І. Габа // Інтелект ХХІ. – 2016. – № 2. – С. 88–94.
8. Печенюк А. П. Формування стратегії розвитку сільського зеленого туризму : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / А. П. Печенюк. – Кам'янець-Подільський, 2018. – 225 с.

ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК РІЗНОВИД СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ

Основною передумовою розвитку сільського туризму було прагнення до відпочинку поза міськими, урбанізованими територіями, знайомство з особливостями та колоритом сільського життя, звичаями, побутом та фольклором окремих сільських регіонів України. Даний вид туризму можна віднести до практично еколого-безпечних видів туристичної діяльності. Його розвиток дасть змогу не лише зберігати та охороняти природну та культурно-історичну спадщину, але і забезпечити екологічну просвіту, добробут і здоров'я як сільських жителів, так і самих екскурсантів.

Передумовою розвитку сільського туризму виступає також його відносна екологічна безпечність, адже він покликаний:

- поважати природні системи, культурну спадщину та цілісність навколишнього середовища;
- мінімізувати використання ресурсів, що не відновлюються;
- споживати відновлювальні ресурси не швидше, ніж природоадаптна їх відновити;
- мінімізувати забруднення та інші несприятливі впливи на довкілля.

Сільський туризм пропонує відвідувачам дещо інше, ніж звичайні моделі туризму, а територіями розвитку та організації сільського туризму можуть бути села, сільськогосподарські ферми, малі міста з характерною архітектурою, побутом, зони відпочинку, національні парки та об'єкти ПЗФ, лісові території, релігійні та священні місця тощо [1].

Зважаючи на уподобання туристів чи відвідувачів, селянин-фермер в межах власного діючого господарства може організувати:

- відпочинок та проживання в оригінальних чи адаптованих під автентичний стиль будівлях;
- активний туризм (збудувати на своїй території спортивний майданчик, підйомник, розробити маршрути для велотуристів та кінних прогулянок);

- екотуризм (відпочинок в екологічно чистій місцевості, споживання екологічно чистих продуктів та мінеральних вод);
- пізнавальний туризм – вивчення аграрної тематики і народної культури, а також історико-культурних пам'яток, народних ремесел тощо;
- мисливський туризм та риболовлю;
- культурно-історичний (екскурсії, національні обряди, побут) тощо [2].

Екотуризм – це форма подорожі, сприятлива для навколишнього середовища. Вона відбувається на територіях, що мають природничу цінність (національні та ландшафтні парки). Екотуризм спрямований на охорону природного й культурного середовища регіонів, які відвідуються туристами. Він передбачає, що учасниками цих подорожей є люди з високою екологічною свідомістю. Синонімом поняття «екотуризм» є зелений туризм (green tourism), природничий туризм (nature tourism). Виділяють такі форми екотуризму – активний екотуризм (піший, велосипедний, водний, кінний, рибальство), фауністичні та флористичні поїздки (орнітологічні поїздки, полювання, тематичні поїздки), культурологічні й етнографічні поїздки [3].

Сільський туризм і екотуризм відрізняються основними цілями використання вільного часу, їхня головна різниця полягає у базових мотивах подорожування. Сільський туризм – це форма проведення вільного часу у вигляді стаціонарного відпочинку, тоді як базовою метою екотуризму виступає активне відкриття дикої природи, традицій і культури, їх глибоке пізнання й сприйняття. Сільські оселі можуть використовуватись як база для ночівлі та харчування екотуристів. У спеціальній літературі з'явилося нове поняття екоагротуризм, що передбачає відпочинок у селян, які вирощують сільськогосподарську продукцію із застосуванням екологічних методів. Тут агротуризм поєднується з екологічним сільським господарством [4].

Отже, екологічний туризм – це вид туризму, що полягає не тільки у подорожах до недоторканих людиною природоохоронних територій з метою привернення уваги людства до проблем пов'язаних з охороною природи, але й з метою відвідування та розвитку малозмінених людською діяльністю сільських поселень, об'єктів традиційної місцевої культури.

Список використаних джерел

1. Костриця М. М. Сільський туризм: теорія, методологія, практика : монографія / М. М. Костриця [за наук. керівництвом і ред. проф. Є. І. Ходаківського, проф. Ю. С. Цал-Цалка]. – Житомир : ЖДТУ, 2006. – 196 с.
2. Саблук П. Т. Розвиток сільських територій в контексті забезпечення економічної стабільності держави / П. Т. Саблук // Соціально-економічні проблеми розвитку українського села і сільських територій : матеріали сьомих річних зборів Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників. – Київ, 2005. – С. 4–18.
3. Соколова А. О. Туристична діяльність як пріоритетний напрям сталого розвитку сільських територій в умовах децентралізації управління / А. О. Соколова, Т. М. Ратошнюк, В. І. Ратошнюк, М. А. Мартинюк // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2021. – № 1. – С. 152–158.
4. Розвиток сільського зеленого туризму та сільських територій в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agroua.net/economics/documents/category-102/doc-26/>. – Назва з екрана.

ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Гастрономічний туризм – один із найпопулярніших видів туризму, тісно «вплетених» у бізнес-тури. Під час ділових поїздок туристи відвідують не лише різноманітні підприємства, а й відомі кафе, бари і ресторани, щоб встигнути дізнатися гастрономічні традиції місця перебування. Своєю чергою метою подієвих або фестивальних турів є відвідання певної події, пов'язаної із приготуванням чи вживанням їжі, зокрема гастрономічного фестивалю, на якому учасники ознайомлюються з новими містами шляхом занурення в особливості місцевої кухні.

Ознайомлення з культурою і звичаями населення певного регіону, у випадку гастрономічного туризму відбувається через національну кухню, національні костюми, традиційну подачу страв. У разі з історичним туризмом ознайомлення з культурою та звичаями відбуваються через історію і відвідування історичних місць з супроводом гідів-істориків. Виходячи з викладеного, об'єктами гастрономічного туризму є: країна, що має кулінарну привабливість; регіони, які популярні продуктами, виробленими на цій території; ресторани, які пропонують ексклюзивне меню і високо оцінюються провідними критиками світу у сфері кулінарії; підприємства, відомі своєю виробленою кулінарною продукцією (наприклад, шоколадні фабрики); установи, які пропонують програми навчання для набуття кулінарних навичок, і які випускають найкращих кухарів світу; різні конференції, присвячені гастрономічному туризму, фестивалі, ярмарки та ін. Отже, компонентами гастрономічного бренду є добре розвинена сфера туризму і гастрономії; наявність традиційних ресторанів і кваліфікованих кухарів; гастрономічні фестивалі, заходи, конкурси; просування гастрономії в освітні заклади.

Нині гастрономічний туризм стає модним напрямом і набирає все більшого попиту серед туристів. Існує велика кількість охочих відвідати іншу країну, щоб дізнатися кулінарні звички і традиції того чи іншого народу. Цей вид туризму є досить

молодим: попри те, що він існує протягом століть, визнавати його як самостійний вид і вивчати почали лише в кінці минулого століття. Внаслідок цього на туристичному ринку з кожним роком з'являються нові форми гастрономічних туристичних послуг. Гастрономічний тур як послуга – це щось більше, ніж просто подорож, оскільки він є добре продуманим комплексом заходів для дегустації традиційних у певній місцевості страв або окремих продуктів.

В. С. Ковешніков, В. В. Гармаш під гастрономічним туризмом пропонують розуміти [1]:

- спеціальні винні і гастрономічні тури;
- відвідування об'єктів гастрономічного туризму (спеціалізовані музеї, сироварні, винокурні, броварні);
- відвідування ресторанів з регіональною кухнею;
- відвідування кулінарних курсів при готелях, а також спеціалізованих кулінарних центрах і школах;
- відвідування фермерських господарств;
- відвідування сільськогосподарських (фермерських) ринків;
- продовольчі виставки та ярмарки;
- гастрономічні та винні (пивні) фестивалі.

Крім того, ця подорож пов'язана з певним способом життя, який включає в себе як пізнання різних культур, набуття знань та розуміння якості або атрибутів, пов'язаних з туристичними продуктами, так і гастрономічні вироби даного регіону (спеціалітети) через їх споживання. Таким чином, гастрономічний туризм передбачає, що все вищезазначене має бути основною причиною або мотивацією подорожей для відвідувачів певної туристичної дестинації.

Гастротури зовсім не пов'язані з «філософією набитого черева». Це навіть не легковажна розвага, що має урізноманітнити проведення часу знятого мандрівника. Це насправді – серйозний захід, пов'язаний з вивченням світової культури і самобутності народу через національну кухню.

Основними формами організації гастрономічного туризму є гастротури, екскурсії, гастрономічні фестивалі, гастрономічні заходи та інші форми туризму, в яких гастрономічний туризм є

супутнім (або складовою частиною). Мета гастрономічних турів – насолодитися місцевою рецептурою, що увібрала в себе вікові традиції і звичаї місцевих жителів, культуру приготування їжі.

Започатковані процеси децентралізації створюють нові можливості для розвитку гастрономічного туризму на рівні місцевих громад. Особливо перспективним є його розвиток на базі садиб сільського туризму, які можуть забезпечити суттєві додаткові доходи до місцевих бюджетів промислові підприємства.

Застосування таких підходів і впровадження їх у вигляді рекомендації для органів влади та місцевого самоврядування, а також туристичних підприємств дасть змогу істотно активізувати розвиток гастрономічного туризму. Водночас варто зауважити, що конкурентоспроможність дестинацій вимагає їх диверсифікації, тому лише гастрономічний туризм не вирішить усіх соціально-економічних проблем місцевих громад і не спрямує до них інтенсивні туристичні потоки. Необхідною є комплексна програма соціально-економічного розвитку територіальних громад з урахуванням їх потенціалу та регіональної кон'юнктури.

Список використаних джерел

1. Ковешніков В. С. Винний та гастрономічний туризм: важливий потенціал розвитку економіки / В. С. Ковешніков, В. В. Гармаш // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 4. – С. 32–37.
2. Логвин М. М. Гастрономічні заходи як етногеографічна складова сфери туризму Полтавщини / М. М. Логвин, Н. М. Карпенко // Альтернативний туризм : матеріали науково-практичного семінару (30 вересня 2022 року, м. Львів, ЛДУФК ім. І. Боберського). – Львів, 2022. – С. 110–113.

ПЕРСПЕКТИВИ ПІСЛЯВОЄННОГО РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ

Перспективи розвитку культурно-пізнавального туризму в післявоєнний період обумовлено тим, що він є важливою складовою розвитку туризму загалом, оскільки Україна має великий потенціал у цій сфері. Тут є значна кількість культурних та історичних пам'яток, зокрема з часів Київської Русі, Козацької ери, колоніального періоду, радянської епохи та сучасності. Крім того, Україна має чудові природні ландшафти, які привертають туристів з усього світу.

Післявоєнний період змінив культурно-пізнавальний туризм в багатьох країнах. Наприклад, більшість країн Європи та Японії стали розвивати свої культурні пам'ятки та історичні об'єкти з метою привабити туристів з усього світу. Це стало можливим завдяки тому, що вони змогли відновити свою інфраструктуру після війни та відкрити свої музеї, галереї та історичні пам'ятки для туристів.

Також з появою нових технологій, таких як Інтернет та соціальні мережі, культурно-пізнавальний туризм став доступнішим та зручнішим для багатьох людей. Туристи можуть з легкістю знайти інформацію про місця, які вони хочуть відвідати, та планувати свої поїздки, використовуючи онлайн-сервіси.

Після початку повномасштабного вторгнення, Україна стала однією з найбільш цікавих країн для туристів, які цікавляться культурою та історією. І одним з ключових факторів, який сприяє розвитку культурно-пізнавального туризму в Україні, є збереження та відновлення культурної спадщини. Після війни, Україна почала активні зусилля збереження та відновлення історичних та культурних пам'яток, що сприяє збільшенню числа туристів, які бажають відвідати ці місця [1].

На сьогодні, не зважаючи на активні бойові дії, регулярні обстріли мирного населення, Україна активно працює над просуванням культурно-пізнавального туризму на міжнародному рівні, зокрема, через участь у міжнародних туристичних виставках та просування національних культурних та історичних пам'яток в інших країнах.

Однією з ключових перспектив розвитку культурно-пізнавального туризму в Україні, за твердженням голови Держтуризму, є розвиток інфраструктури та покращення послуг для туристів. Це може включати будівництво нових готелів та гостьових будинків, покращення доріг та транспортної інфраструктури, а також розвиток послуг, пов'язаних з екскурсіями, культурними заходами та іншими формами дозвілля [2].

Актуальним є розвиток туризму в мало відомих регіонах України. Багато туристів звертають увагу на відомі міста та туристичні об'єкти, але українські села та менші міста також мають потенціал приваблювати туристів. Такі регіони можуть бути привабливішими для туристів, якщо будуть надаватися певні послуги та зручності для подорожуючих.

Інша перспектива полягає в залученні іноземних туристів до України. З цією метою потрібно залучати іноземних туроператорів та рекламувати Україну в інших країнах. Також важливо розвивати екскурсійні програми та забезпечувати якісний сервіс для іноземних туристів. Для цього можна залучати місцевих гідів та перекладачів, які зможуть надати інформацію та допомогти в організації туру.

Важливим аспектом розвитку культурно-пізнавального туризму є збереження та презервація культурної спадщини. Україна має велику кількість історичних та культурних пам'яток, які потребують догляду та збереження. Тому важливо розвивати систему охорони та реставрації пам'яток, а також просвітницьку роботу серед населення щодо важливості збереження культурної спадщини.

Також перспективою розвитку культурно-пізнавального туризму є розвиток цифрових технологій та маркетингу. Сьогодні багато туристів користуються цифровими технологіями під час подорожей, тому важливо розробляти та використовувати цифрові ресурси для просування туристичних маршрутів та привертання туристів. Також можна використовувати соціальні мережі та онлайн-рекламу для просування туристичної інформації та послуг.

Отже, розвиток культурно-пізнавального туризму в Україні у післявоєнний період має великий потенціал та перспективи. Для досягнення цієї мети потрібно залучати інвестиції у розвиток

інфраструктури та послуг, залучати іноземних туристів, зберігати та накопичувати культурну спадщину, розвивати цифрові технології та маркетинг.

Список використаних джерел

1. Олесків М. Після війни внутрішній туризм в Україні економічно сильно «просяде», а згодом дещо зміниться – голова Держтуризму [Електронний ресурс] / М. Олесків. – Режим доступу: <https://interfax.com.ua/news/general/826786.html>. – Назва з екрана.
2. Кириченко С. Подорожі та війна: якою буде туриндустрія після перемоги [Електронний ресурс] / С. Кириченко. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/21/689436/> – Назва з екрана.

СУЧАСНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК СКЛАДОВА ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ

Екологічний туризм як напрям зеленої економіки з'явився у 80-х, і вважається, що вперше його використав архітектор Е. Себальос-Ласкурайн (Мексика), який розробляв «зелені» проекти для великих міст. У той час відпочинок на лоні природи став надзвичайно популярний у жителів мегаполісів, які втомилися від асфальту і автомобільного смогу. Масовий туризм наносив навколишньому середовищу непоправної шкоди: не займані раніше території забудовувалися величезними готелями і перетворювалися в туристичні резервації. Себальос-Ласкурайн запропонував зовсім інший, екологічний підхід до туризму: відпочивати, не руйнуючи природи, відмовитися від культури комфорту заради збереження її чистоти. Ідею підтримали не тільки природоохоронні організації, а й туристичні, і в 1990 р. було створено Міжнародне товариство екотуризму (TIES – The International Ecotourism Society) [1].

Останнім часом екологічний туризм впевнено почав займати значиме місце у світовій туристичній галузі. Відповідно до оцінок експертів Всесвітньої туристичної організації (ВТО) екологічний туризм і надалі буде розвиватися такими ж високими темпами. Це позитивно впливатиме в першу чергу на економічний розвиток країн, які ще мають у своєму розпорядженні збережені безцінні природні ресурси. За визначенням науковців екологічний туризм – це незабутні подорожі основною метою яких є вивчення та збереження культурного довкілля, головна місія якого захист та збереження безцінних природних красвидів які відкривають перед туристами всю їх красу. Це і є його суттєва відмінність від інших різновидів туризму, які наносять шкоду довкіллю. Щоб звести до мінімуму негативні наслідки від функціонування світової туристичної галузі необхідно більш раціонально і дбайливо використовувати природні і культурно-історичні пам'ятки.

Сьогодні екотуризмом вважається один з найбільш швидкозростаючих секторів туристичної індустрії (близько 5 % на рік),

що становить близько 6 % світового валового внутрішнього продукту. Навіть у міру того, як ринок традиційного туризму став нестабільним, світовий прогноз UNWTO передбачав швидке зростання екотуристичної галузі протягом наступного десятиліття.

Таким чином, можна узагальнити, що екологічний туризм – це вид активного відпочинку в межах територій відносно недоторканих людиною та природоохоронних територій, де поряд із спортивно-оздоровчою, культурно-пізнавальною та виховною функціями звертається увага на взаємозв'язок природи з соціальним середовищем населення, на наслідках антропогенного впливу, набуваються навички гармонійного співіснування між людиною і природним навколишнім середовищем та дбайливого, відповідального відношення до довкілля

Основні компоненти екотуризму:

- «пізнання природи», тобто подорожі передбачають наявність елементів вивчення природи, отримання туристами нових знань та навичок;

- «збереження екосистеми» передбачає відповідну поведінку групи на маршруті та участь туристів, туроператорів у програмах й заходах щодо захисту навколишнього середовища;

- «поважання інтересів місцевих жителів» – дотримання місцевих законів та звичаїв, а також вклад туризму в соціально-економічний розвиток туристських центрів.

Екологічний туризм в Україні почав розвиватись недавно, але сьогодні вже багато учасників туристичного ринку пропонують свій продукт з префіксом «еко». Проте слід визнати, що далеко не кожен з них усвідомлює класичне розуміння терміну «екотуризм», в основі якого не лише відпочинок на природі, але також освітня складова, свідомість туристів та ключова роль місцевої культури [2].

Оскільки дана рекреаційно-туристична діяльність розвивається під впливом значної чисельності факторів, їх можна згрупувати у наступні групи [1–3]:

- соціальні фактори передбачають вплив соціальної напруги, зайнятості населення, демографічні показники;

- ринкові фактори полягають у наявності конкурентів, вибагливих споживачів чи спеціалізованого попиту;

– фактори державного регулювання включають грошово-кредитну політику, бюджетну політику, регіональну політику, сертифікацію продукції, ліцензування та ін.

Наслідуючи приклад європейської туристичної практики в Україні почали з'являтися нові форми екотуризму, такі як природні парки, еко-курорти, еко-котеджі, екостежки, глемпінги тощо.

Еталонна модель еко-комплексу має добре підготовлений персонал та професійних путівників, які спілкуються з гостями закладу. Розташовані на незайманих природних територіях, часто мають значне екологічне значення та потужні програми захисту навколишнього природного середовища. Підтримують етичну практику працевлаштування та сприяють розвитку місцевої економіки. Застосовують найкращі технології для зменшення використання енергії та раціонального поводження з відходами.

За прогнозами провідних світових експертів екологічний туризм має велике майбутнє. І чим більше він отримає капіталовкладень, тим швидше та результативніше будуть вирішуватися більшість екологічних проблем. Крім того, екологічний туризм має всі шанси змінити людину в кращий бік, сформувавши базові основи екологічної культури.

Список використаних джерел

1. Бойко В. О. Екологічний туризм як складова зеленої економіки [Електронний ресурс] / В. О. Бойко. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2021/75.pdf. – Назва з екрана.
2. Гетьман В. І. Екотуризм у національних парках. Екотуризм чи екологічний туризм: теорія і реальність / В. І. Гетьман // Екологічний вісник. – 2002. – № 7. – С. 24–28.
3. Гетьман В. І. Концептуальні питання екотуризму в контексті збереження ландшафтного різноманіття / В. І. Гетьман // Рідна природа. – 2011. – № 2. – С. 34–35.
4. Литовченко І. В. Роль об'єктів природно-заповідного фонду в екологічному туризмі / І. В. Литовченко, М. М. Логвин // Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. «Екогеофорум» – 2017. Актуальні проблеми та інновації: Івано-Франківськ, 22–25 березня 2017 року. – Івано-Франківськ, 2017. – С. 412–414.

РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Більшість сучасних туристів, особливо молодь вже не задовольняють традиційні подорожі, які зазвичай поєднують відпочинок та оздоровлення з кількома екскурсіями. Їх рекреаційно-туристичні запити постійно диверсифікуються, змушуючи туристичні підприємства модифікувати, удосконалювати та розширювати туристичні пропозиції. Значним потенціалом щодо урізноманітнення вже існуючих та створення нових туристичних продуктів, що найбільш повно відображають регіональний колорит, культурно-етнічну самобутність та неповторність, володіють подієві ресурси. Сьогодні, як і багато років тому, люди відчувають потребу в нових враженнях і прагнуть до прекрасного, цікавого, таємничого або небезпечного, що загалом можуть забезпечити певні події, свідками або учасниками яких вони стають. Адже у процесі таких подій можна побачити те, що відбувається дуже рідко або лише у певних місцевостях (наприклад, природні явища – виверження вулкану, парад планет, сонячні та місячні затемнення, етнічні фестивалі, карнавали тощо), а також відчути яскраві та незабутні емоції під час спортивних змагань, театралізованих та циркових шоу, показу мод, фестивалю квітів, гастрономічних свят та інших заходів. Таким чином, подієвий туризм в наш час набуває все більшого суспільного значення та вже займає вагомий нішу на ринку туристичних послуг. Його практика дає туристам можливість стати свідками найважливіших подій у світі спорту, культури і мистецтва, розширити свій кругозір, набути нових знань, отримати позитивні емоції і здійснити найзаповітніші мрії.

Невичерпність туристичного потенціалу подій пояснюється тим, що вони можуть бути як основним мотивом подорожі, так і органічно «вмонтовуватися» у програми пригодницького, екологічного, гастрономічного, релігійного, спортивного, етнографічного, лікувально-оздоровчого та інших турів.

Варто зазначити, що на державному рівні подієвому туризму в Україні приділяється ще мало уваги, проте саме він може стати одним з головних стимуляторів активізації туристичної

діяльності у багатьох регіонах. Серед них – Львівська область, яка володіє потужним ресурсним потенціалом для розвитку подієвого туризму і саме цей вид туризму є одним з найперспективніших напрямів подальшого розвитку туристичної галузі в регіоні, зокрема й у повоєнний час. Львівщина входить до п'ятірки найпривабливіших і найпопулярніших туристичних регіонів України. На території регіону налічується п'ята частина об'єктів архітектурної спадщини України. На державному обліку перебуває 5930 пам'яток культурної спадщини області (з них 721 пам'ятка національного значення) [1].

У Львові щороку відбувається чимало цікавих фестивалів і свят, які привертають увагу велику кількість рекреантів та туристів своїм неповторним колоритом, зокрема це:

– Свято шоколаду – щорічний фестиваль шоколаду для справжніх гурманів та ласунів, який не має приуроченої дати, тому він проходить у різну пору року. Найчастіше Свято Шоколаду приурочують до Дня Святого Валентина. Проходить львівський фестиваль завжди на території Палацу Потоцьких, триває три дні та пропонує учасникам фестивалю різноманітні розваги;

– Міжнародний фольклорний фестиваль «Етновір» – один із найбільших щорічних фольклорних фестивалів України, який збирає у Львові справжніх поціновувачів етно-музики. Фестиваль триває 4 дні та проходить у рамках святкування Дня Незалежності України;

– Міжнародний джазовий фестиваль «Alfa Jazz Fest» – справді одна із найгучніших музичних подій у Львові, найбільший джазовий фестиваль міста. Подія відбувається традиційно в середині червня і триває 4–5 днів. Проходить у двох локаціях Львова: у Парку культури ім. Богдана Хмельницького та на площі Ринок, де відбуваються безкоштовні концерти;

– Міське свято «На каву до Львова» – щорічне «ароматне» свято Львова, під час якого три дні кава керує життям міста. Проходить свято традиційно наприкінці вересня, основна локація – площа Ринок [2];

– «Західфест» – український щорічний музичний фестиваль 3 2014 року проводиться на території комплексу відпочинку «Чарівна долина». Метою фестивалю є популяризація української культури, популяризація серед молоді активного відпочинку та розвиток фестивального руху в Україні [3].

Таким чином, Львівська область володіє багатим ресурсним потенціалом для розвитку подієвого туризму, на який звертають увагу не лише українці, а й іноземні туристи. Щороку в області проводиться безліч культурних заходів, які приносять прибуток у регіональний та національний бюджет та сприяють активізації соціально-економічних процесів, адже туристи користуються послугами харчування, проживання, розваг тощо. Тому подієвий туризм можна вважати одним із пріоритетних видів туризму, що доцільно і надалі розвивати у Львівській області, як у найближчій перспективі так і у повоєнний час.

Список використаних джерел

1. Програма «Охорона, збереження і популяризація історико-культурної спадщини у Львівській області і на 2021–2025 роки» [Електронний ресурс] // Львівська обласна державна адміністрація. – Режим доступу: <https://lvivoblrada.gov.ua/programi-2021-2025-rokiv>. – Назва з екрана.
2. Фестивалі Львову // Андреоллі тур [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lviv-tourist.info/ru/festyvali-u-lvovi/> – Назва з екрана.
3. Особливості подієвого туризму Львівщини в контексті його впливу на економіку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/44-chotirnadtsyata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/221-osoblivosti-podievogo-turizmu-lvivshchini-v-konteksti-jogo-vplivu-na-ekonomiku-ukrajini>. – Назва з екрана.

ЗМІСТ

Баля Д. М., Логвин М. М. Екологізація довкілля в контексті туристичної діяльності	3
Барановська І. Г., Старших Т. О., Тараненко О. О. Перспективи розвитку подієвого туризму в Україні	6
Боратинський О. В., Паска М. З. Етнічна кухня як джерело індустрії гостинності.....	8
Бритвич А. А., Рогожинський І. Ю., Тараненко О. О. Чинники та умови розвитку сфери туризму в Україні.....	11
Гонтар М. С., Карпенко Ю. В. Умови забезпечення безпеки у велосипедному туризмі.....	13
Горонович С. М., Сич А. Р., Карпенко Ю. В. Сутність та особливості поняття лікувально-оздоровчий туризм	15
Грицай Д. О., Логвин М. М. Потенціал Житомирської області в екологічному туризмі	18
Губченко К. Ю., Карпенко Ю. В. Сутність та зміст поняття «подієвий туризм»	22
Євтушенко О. Р., Карпенко Н. М. Сучасні тенденції розвитку замкового туризму у Тернопільській області.....	24
Жуковська Я. О., Карпенко Ю. В. Сучасні напрями розвитку культурно-пізнавального туризму	26
Кірсєв М. О., Шуканов П. В. Значення культурно-пізнавального туризму для розвитку Львівської області.....	28
Колісник (Нечитайло) В. А., Карпенко Н. М. Чинники розвитку лікувально-оздоровчого туризму у Полтавській області.....	30
Криворучко О. В., Животенко В. О. Організаційно-правове регулювання культурно-пізнавального туризму	32

Латишева К. О., Тараненко О. О. Ресурсне забезпечення культурно-пізнавального туризму Київської області	35
Левченко І. В., Герман А. В., Карпенко Н. М. Сутнісні характеристики гірськолижного туризму та чинники його розвитку	37
Логвин Д. М., Карпенко Ю. В. Підходи до класифікації факторів розвитку туристичної галузі	39
Малюга Д. В., Карпенко Н. М. Сучасний стан розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Запорізькій області	42
Мороз І. В., Карпенко Н. М. Історико-культурна спадщина Херсонської області	44
Назаренко А. В., Тараненко О. О. Сутність, характеристика та ознаки туристичної інфраструктури	46
Назарець М. М., Карпенко Н. М. Основні напрями розвитку культурно-пізнавального туризму у Вінницькій області	48
Пасічник В. А., Карпенко Н. М. Роль музейних закладів у забезпеченні пізнавальної рекреаційної діяльності та культурно-пізнавального туризму	50
Пожитько Є. П., Карпенко Н. М. Тенденції використання туристичного потенціалу одеського регіону.....	52
Полтавець В. С., Логвин М. М. Молодіжний туризм як засіб навчання та виховання підростаючого покоління.....	56
Постнова А. Р., Логвин М. М. Перспективи післявоєнного розвитку екологічного (зеленого) туризму у Львівській області.....	59
Семергей К. О., Карпенко Ю. В. Сільський зелений туризм: сутність та зміст.....	62

Троценко А. В., Животенко В. О. Екологічний туризм як різновид сільського туризму	65
Чайковська А. О., Логвин М. М. Гастрономічний туризм як чинник соціально-економічного розвитку регіонів	68
Черкаська А. В., Тараненко О. О. Перспективи післявоєнного розвитку культурно-пізнавального туризму	71
Шангін Є. С., Карпенко Н. М. Сучасний екологічний туризм як складова зеленої економіки	74
Шинкаренко Я. Ю., Карпенко Н. М. Ресурсний потенціал подієвого туризму у Львівській області.....	77

Наукове видання

ТУРИЗМ І МОЛОДЬ - 2023

МАТЕРІАЛИ

Кафедрального круглого столу
студентів та аспірантів

Дизайн обкладинки *Т. А. Маслак*
Комп'ютерне верстання *О. С. Корніліч*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 4,8.
Зам. № 284/2064.

Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
к. 115, вул. Ковалю, 3, м. Полтава, 36014; ☎ (0532) 50-24-81

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 08.07.2010 р.